

A Balaton-felvidék szitakötő-faunája (Insecta: Odonata)

CSIBY MÁRIA

Bevezetés

A szitakötők a nagyobb termetű, legszebb és legváltozatosabb életmódot folytató rovarok közé tartoznak. Valószínűleg ennek is tudható be, hogy a rovaryűjtők közül sokan e rovarok felé fordították a figyelmüket, ezért gyűjtésük és feldolgozásuk nagyobb intenzitással indult meg, illetve folyik napjainkban is.

A Balaton-felvidék területére vonatkozó odonológiai adatok már korábbi közleményekben is megtalálhatók, összefüggésben elsősorban a tihanyi Biológiai Kutató Intézet, illetőleg az intézet munkájához kapcsolódó kutatók tevékenységével. WÉBER (1941) a Tihanyi-félszigetről 16 faji előfordulását közli. ÚJHELYI (1955) a Természettudományi Múzeum magyar gyűjtőktől származó közép-európai szitakötő-gyűjteményének faunisztikai adatait közreadó dolgozatában 17 faj szerepel a Balaton-felvidékről. ÚJHELYI (1959) saját gyűjteményének faunisztikai adatait tartalmazó munkájában ugyancsak szerepelnek adatok a Balaton-felvidékről. Ezek azonban korábbi dolgozatának adatait foglalják magukban. STEINMANN (1962) összefoglalta gyűjtemények és irodalmi közlések alapján az 1960-ig rendelkezésre álló magyarországi szitakötő-faunisztikai adatokat. Munkájában a Balaton-felvidéket 28 faj képviseli. E dolgozat már tartalmazza a veszprémi Bakonyi Múzeum akkori szitakötő-gyűjteményének adatait is. A Bakonyi Múzeum gyűjteménye 1969-ben mintegy 400 db-ból állt, ezt BENEDEK határozta meg, de adatait nem közölte. Ez a gyűjtemény 1971-ben Zircra, az akkori szervezés alatt álló Bakonyi Természettudományi Múzeumba került, ahol TÓTH S. intenzív gyűjtőmunkája eredményeképpen tovább gyarapodott.

TÓTH (1973) a fentebb említett gyűjtemény és irodalmi adatok felhasználásával összefoglalta a Bakony hegység szitakötő-faunájára vonatkozó ismereteket. Ebben a munkájában 39, a Balaton-felvidéken előforduló *Odonata* faj szerepel. Az 1973 óta eltelt időszak alatt a területről újabb közlés nem jelent meg, hanem a gyűjtemény (pontosabban a szitakötőanyag) tovább gyarapodott.

Jelen munka a rendelkezésre álló irodalmi adatok

és a még korábban fel nem dolgozott, publikálatlan anyag adatainak felhasználásával a területről 5571 db szitakötő adatait tartalmazza. A hazánkban fellelhető szitakötőfajokból – jelenlegi ismereteink szerint 58 faj tekinthető faunánk állandó tagjának (DÉVAI–BODNÁRNÉ–BENEDEK, 1976) – a Balaton-felvidéken eddig 44 előfordulását tekinthetjük igazoltnak. A 44 faj 75,86%-át jelenti a hazai fajoknak.

A terület odonológiai feltártságát a gyűjtőhelyek megjelölésével az 1. ábra jól szemlélteti. Bőven található még ezen az aránylag kis tájon is feltáratlan terület, ami indokolja a további alapos gyűjtéseket, az egyes kistájak behatódó vizsgálatát.

Megjegyzem még, hogy az 1979-es gyűjtés anyagát a fajlistában nemek szerint szétválasztva közlöm, eltekintve a korábban feldolgozott szitakötőfajokkal.

A terület rövid jellemzése

A Balaton-felvidék a természetföldrajzi értelemben vett (BULLA, 1962, JUHÁSZ, 1975) Bakony hegység a Balaton-tól közvetlenül északra fekvő tája. A Bakony hegységnek e legváltozatosabb tájegysége magába foglalja a Balatontól északra fekvő fennsíkot, ami egészen Nagyvázsony–Veszprém–Várpalota vonaláig húzódik. Nyugaton a bazaltkúpjaíró híres Tapolcai-medence és a Keszthelyi-hegység Balaton-parti részei csatlakoznak hozzá. PAPP (1968) állatföldrajzi térképét alapul véve ide tartozik lényegében a teljes északi Balaton-part.

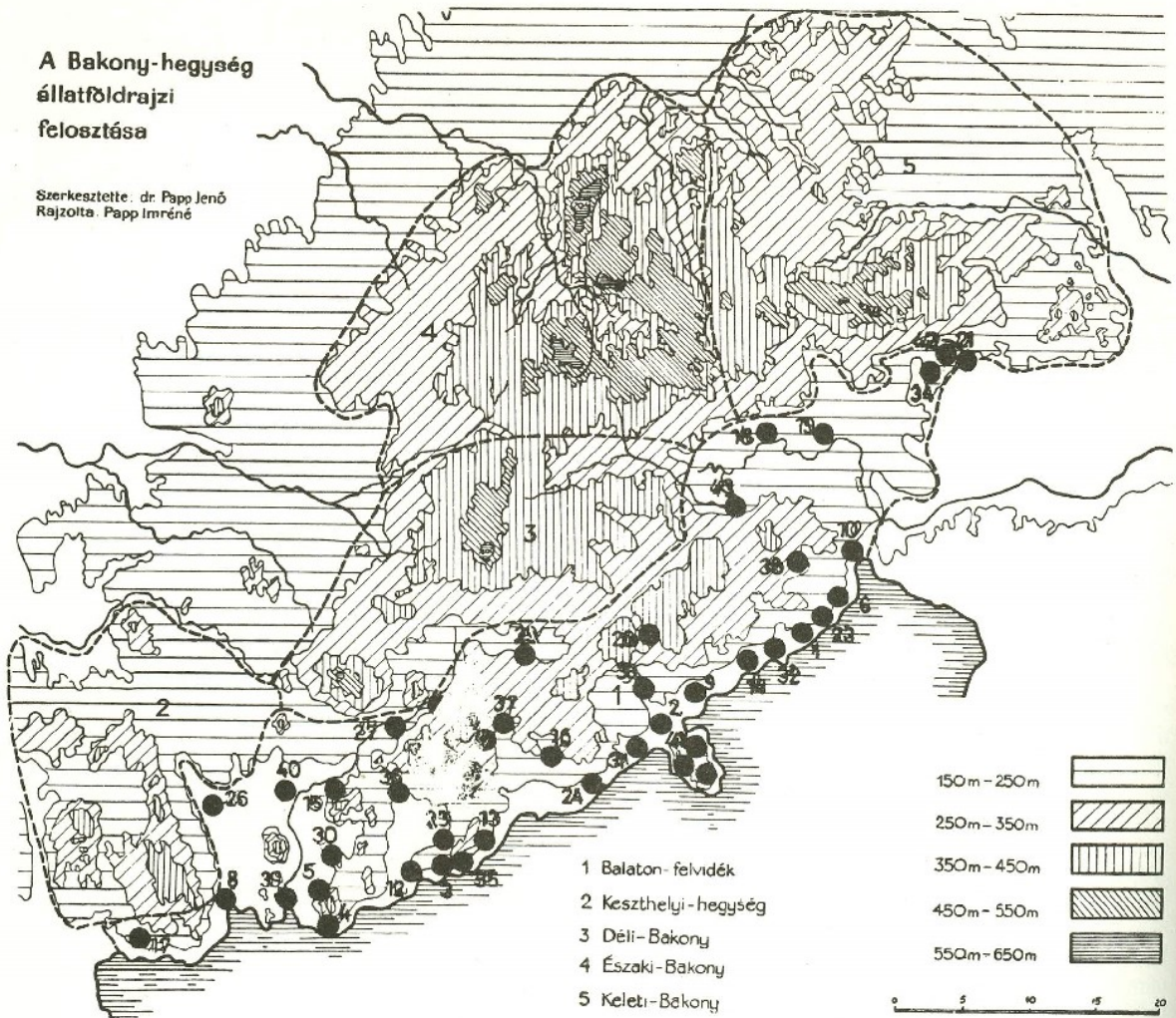
A Balaton-felvidék átlagos tengerszint feletti magassága 150–200 méter, legmagasabb pontja 400 méterre emelkedik. Éghajlata melegnek és viszonylag száraznak mondható. A Bakony hegység területén itt hullik a legkevesebb csapadék, évente 650–700 mm. Az évi középhőmérséklet 10–15 °C, tenyészidőben 15–16 °C.

A Balaton-felvidék legnagyobb patakjai (Eger, Séd) nem a területen erednek, itt inkább csak kisebb folyóvizek, ún. sédek alakultak ki, amelyek nagy része nyáron el is apad, mielőtt a Balatont elérné. A vidék állóvizekben gazdagnak nevezhető, mind természetes tavak (Kornyi-tó, tihanyi Külső- és Belső-tó stb.), mind mesterséges tavak (gyulafirátóti, monostorapáti, várpalotai halastavak) megtalálhatók itt. Összességében a Balaton-felvidék vizekben közepesen gazdagnak mondható.

A csendes folyású sédeknek, tocsogóknak és állóvizeknek köszönhető, hogy a területen gazdag szitakötő-fauna alakult ki. Feltétlenül meg kell említeni, hogy a fajok egy részének jó

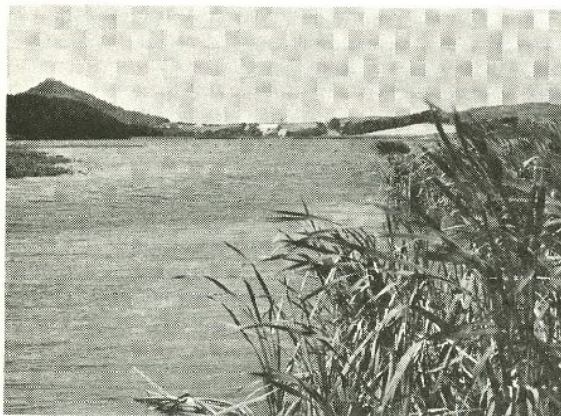
**A Bakony-hegység
állatföldrajzi
felosztása**

Szerkesztette: dr. Papp Jenő
Rajzolta: Papp Imréné

1. ábra: A Bakony-hegység állatföldrajzi térképe a Balaton-felvidék szitakötő leőhelyeivel.

Abb. 1: Die zoogeographische Karte des Bakony-Gebirges mit den Libellen-Fundorten des Balaton-Oberlandes.

tenyésőhelyei a Balatont szegélyező nádasok közötti csendesebb, dús növényzetű vizek, valamint a Balatont kísérő kisebb-nagyobb mocsarak és pocsolják is.

A mennyiségi viszonyok vizsgálata

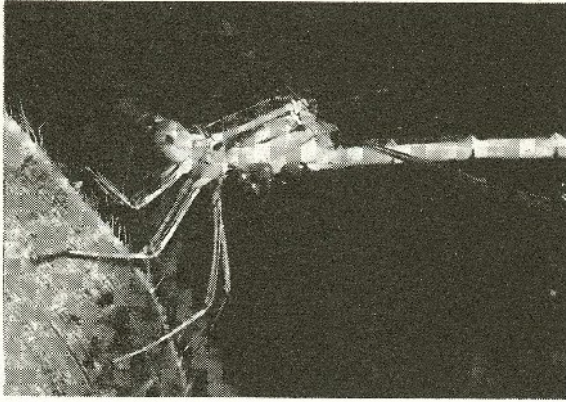
A Balaton-felvidéken eddig gyűjtött *Odonata* anyag 5571 db-ból áll. Hogy az egyes fajok tömegrészesedési viszonyairól jobb képünk legyen, kiszámítottam a fajok teljes anyagból való százalékos részesedési arányát. A számítások eredménye (1. táblázat) a következő képet mutatja:

2. ábra: Részlet a monostorapáti halastóból
Abb. 2: Teil des Fischteiches von Monostorapáti.

1. táblázat: A Balaton-felvidéken gyűjtött szitakötőfajok darabszáma és százalékos részesedési aránya.
 Tabelle 1. Die Exemplarenzahl und das prozentuale Beteiligungsverhältnis der am
 Balaton-Oberland eingesammelten Libellen-Arten.

Sor- szám	Fajnév	Db	Részesedési arány %-ban
1.	Platycnemis pennipes pennipes	219	3,93
2.	Coenagrion ornatum	167	2,99
3.	Coenagrion puella puella	512	9,19
4.	Coenagrion pulchellum interruptum	569	10,21
5.	Erythromma najas najas	34	0,61
6.	Erythromma viridulum viridulum	124	2,22
7.	Ischnura elegans pontica	623	11,18
8.	Ischnura pumilio	296	5,31
9.	Enallagma cyathigerum cyathigerum	204	3,66
10.	Sympecma fusca	315	5,65
11.	Lestes barbarus	296	5,31
12.	Lestes dryas	190	3,41
13.	Lestes sponsa sponsa	437	7,84
14.	Lestes virens vestalis	353	6,34
15.	Chalcolestes viridis viridis	193	1,84
16.	Agrion splendens splendens	41	0,74
17.	Agrion virgo virgo	33	0,59
18.	Brachytron pratense	4	0,07
19.	Aeshna affinis	72	1,29
20.	Aeshna cyanea	7	0,13
21.	Aeshna mixta	102	1,83
22.	Anaciaesha isosceles isosceles	19	0,34
23.	Anax imperator imperator	26	0,47
24.	Gomphus vulgatissimus vulgatissimus	1	0,02
25.	Cordulia aeneatufosa aeneatufosa	3	0,06
26.	Somatochlora aenea aenea	21	0,38
27.	Somatochlora metallica metallica	1	0,02
28.	Epiheca bimaculata	2	0,04
29.	Libellula depressa	24	0,43
30.	Libellula fulva fulva	5	0,09
31.	Libellula quadrimaculata quadrimaculata	21	0,38
32.	Orthetrum albistylum albistylum	1	0,02
33.	Orthetrum brunneum brunneum	3	0,06
34.	Orthetrum cancellatum cancellatum	15	0,27
35.	Orthetrum coerulescens anceps	7	0,13
36.	Crocothemis servilia servilia	7	0,13
37.	Sympetrum danae danae	1	0,02
38.	Sympetrum depressiusculum	3	0,06
39.	Sympetrum flaveolum flaveolum	16	0,29
40.	Sympetrum meridionale	66	1,18
41.	Sympetrum sanguineum sanguineum	167	2,99
42.	Sympetrum striolatum striolatum	200	3,59
43.	Sympetrum vulgatum vulgatum	260	4,67
44.	Leucorrhinia pectoralis	1	0,02

Összesen: 5571 100,00

3. ábra: – Abb. 3: Lestes barbarus

Külön grafikonon (4. ábra) dolgoztam fel a 0,5% feletti tömegrészesedésű fajokat. Első helyen az Ischnura elegans pontica szerepel 11,18%-kal, gyakoribb fajok még Coenagrion pulchellum interruptum 10,21%, Coenagrion puella puella 9,19%, Lestes sponsa sponsa 7,84%. Mint a grafikon adatai mutatják, kiemelkedően nagy számban egy faj sem került elő.

A 0,5% alatti tömegrészesedésű fajok száma 22, ezeket egy oszlopban összefoglalva mutatja a grafikon.

A repülési idő vizsgálata

A viszonylag nagy mennyiségű anyag lehetőséget biztosított az egyes fajok repülési idejének vizsgálatára is. Munkámban a hagyományos módszer (SOÓS, 1958) szerint eljárva dekádönkénti pontszámösszevonás alkalmazásával dolgoztam fel a repülési időt. Valamennyi faj repülési idő-diagramját elkészítettem, de csak azokat közlöm, melyeknél legalább két különböző időben való gyűjtés történt.

A Balaton-felvidék szitakötőfajainak jegyzéke a lelőhelyadatokkal

Platycnemis pennipes pennipes (PALLAS, 1771) Széleslábú szitakötő

Hazánkban az V–IX. hónapban közönséges faj, amely a Bakony-hegység több pontjáról is előkerült. Leggyakoribbnak a Balaton-felvidéken mutatkozik. *Leleőhelyei* Alsóörs: Balaton-part (1974. VIII. 6., Tóth S., 2 db), Ábrahámhegy (1965. VI. 29., Papp J., 1 db, 1967. VI. 13., 1 db), Balatonalmádi (1966. VI. 16., Papp J., 1 db, 1968. VI. 8–14., 1 db, 1973. VI. 27., Tóth S., 1 db. Káptalanfürdő: 1963. VI. 15. Papp J., 1 db. Köcsi-tó: 1979. VII. 1., Csiby M., 8 ♂, 4 ♀), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 3 db, tó mellett: 1974. VII. 17., Tóth S., 8 db), Balatonfüred (?., Mocsári S., 1 db), Balaton-part: 1973. V. 30., Tóth S., 9 db, VI. 14., 19 db, VII. 10., 1 db, VIII. 2., 3 db, VIII. 22., Tóth S., 1 db, 1974. VII. 14., Tóth S., 1 db), Balatonrendes (1958. VII. ?., Gyarmati I db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 6 db. Éger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., Tóth S., 2 db), Dörgicse: Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 4 db), Gyulafirátót: halastó (1972. VIII. 8., Tóth S., 1 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 8 db), Hidegkút (1972. VI. 5., Tóth S., 1 db, 1974., IX. 16., 3 db), Kaposcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 5 db). Kiliánteleg: Balaton-part (1974. VIII. 15., Tóth S., 1 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 5 db, 1979., VI. 28., Csiby M., 6 ♂, 2 ♀, Tóth S., 5 ♂, 1979. VII. 21., Csiby M., 4 ♂, Tóth S., 2 ♂, 4 ♀, 1979. VII. 26., 2 ♂), Nagyvázsöny (1973. VII. 4., Tóth S., 2 db, 1974. VII. 4., 7 db), Nemesgulács: Éger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 4 db), Palóznak (1962. VI. 13., Novák F., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 1 db, 1976. VII. 14., 3 db, 1979. IX. 10., 6 ♂, 3 ♀), Révfülpöl (1925. VI. 11., Szilády Z., 1 db, Balaton-part: 1974. IX. 3., Tóth S., 1 db), Szentbékálka: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 4 db), Szigliget (1964. VI. 30., Papp J., 1 db, Lápért: 1974. VI. 25., Tóth S., 27 db), Tihany (1934. V. 17., Mihályi F., 1 db, 1940. ?, Wéber M., 1 db, 1942. VI. 11., Szilády Z., 1 db, 1957. VIII. 27., Újhelyi S., 1 db, 1966. VII. 21., Papp J., 1 db, félsziget: 1975. VII. 30., Tóth S., 2 db, Sajkod: 1973. VII. 4., Tóth S., 9 db, 1973. VII. 12., 1 db, 1974. V. 25., 5 db, 1974. VII. 17., 3 db, 1976. VI. 25., 1 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 8 db).

Coenagrion ornatum SÉLYS, 1850 (= *Agrion*) Diszes légivadász

Az ország területén helyenként gyakori, a Balaton-felvidék több pontján is megtalálható április közepétől augusztus közepéig.

Leleőhelyei: Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 2., Tóth S., 4 db, 1974. VI. 25., 8 db, Balaton-part: 1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Balatoncsicsó: tó mellett (1974. VII. 17., Tóth S., 5 db), Balatonfüred (1952. VI. 10., Újhelyi S., 3 db, 1952. VI. 18., 3 db, 1953. VI. 10., 1 db, Balaton-part: 1973. VI. 14., Tóth S., 3 db, 1973. VII. 14., 8 db), Csapok: Nosztori-völgy (1972. VI. 5., Tóth S., 2 db), Diszel: Éger-víz melletti zombékos (1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Dörgicse (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Gyulafirátót: halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 2 db, 1974. VI. 8., 1 db, 1974. VI. 18., Benedek P., 3 db, 1974. VII. 5., 2 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 3 db), Hidegkút: forrás környéki tölcsög (1972. VI. 5., Tóth S., 1 db), Kaposcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 4 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 1 db, 1977. VII. 4., 2 db, 1979. VII. 16., Csiby M., 6 ♂, Tóth S., 5 ♂, 4 ♀), Monoszló (1938. V., ? Sántori J., 1 db), Nagyvázsöny (1974. VII. 4., Tóth S., 1 db), Nemesgulács: Éger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 4 db), Szentbékálka: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 1 db), Szigliget: lápért (1974. VI. 25., Tóth S., 14 db), Tihany (1935. ? Pongrácz S., 1 db, 1938.?, Sántori J., 1 db, félsziget: Kiserdő-tó 1971. VI. 26., Tóth S., 1 db, Külső-tó 1977. V. 17., Tóth S., 6 db, 1977. VII. 25., Nyári J., 1 db, Tóth S., 12 db, 1979. VI. 3. Csiby M., 2 ♂, Tóth S., 4 ♂, 4 ♀, VI. 13. Csiby M., 7 ♂, 3 ♀, Tóth S., 6 ♂, 2 ♀, VII. 19., Csiby M., 4 ♂, 3 ♀, Tóth S., 5 ♂, 2 ♀, Sajkod: 1976. VI. 25., Tóth S., 2 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 2 db).

Coenagrion puella puella (LINNÉ, 1758) (= *Agrion*) Szép légivadász

Április végétől szeptember végéig szerte az országban előfordul, naposabb területeken sem ritka. A Balaton-felvidéken is gyakori faj.

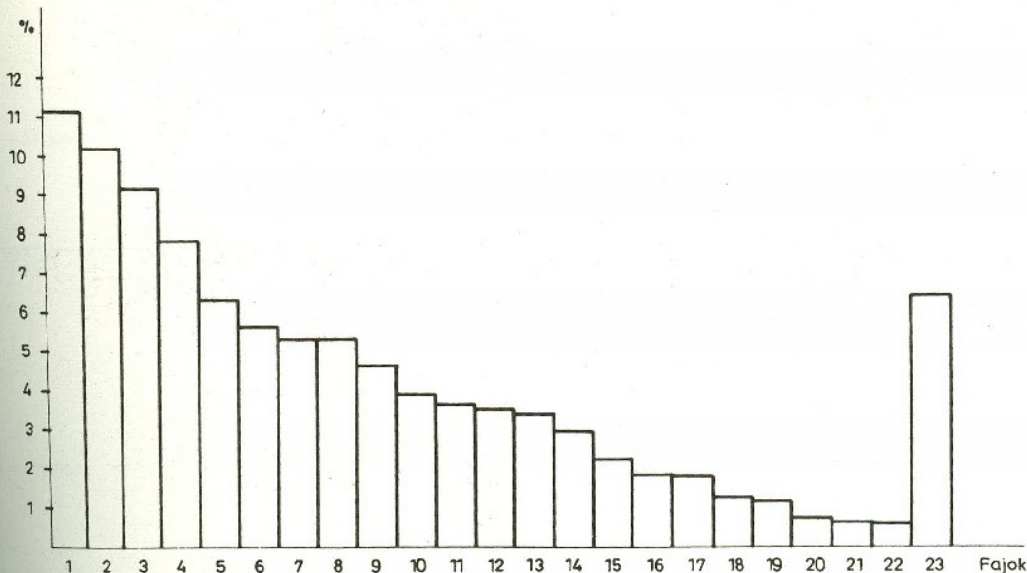
Lelőhelyei: Ábrahámhegy (1967. VI. 13., Papp J., 1 db), Balatonalmádi (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, Budatava: 1973. VII. 2., Tóth S., 5 db, 1973. VII. 10., Tóth S., 1 db, 1974. V. 28., Kasper Á., 23 db, VI. 28., 1 db, VIII. 6., 2 db., Tóth S., 7 db), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db, 1977. VII. 14., 1 db, tó mellett: 1974. VII. 17., Tóth S., 2 db), Balatonederics: Balaton-part (1977. VII. 4., Tóth S., 1 db), Balatonfüred: Balaton-part (1973. V. 30., Tóth S., 21. db, VI. 11., 2 db, VI. 14., 9 db, 1974. V. 28., Kasper Á., 17 db), Balatonfűzfő: Balaton-part (1974. VIII. 14., Kasper Á., 1 db), Balatonhenye (1938. V. ?, Sántori J., 1 db), Badacsonytördemic (1974. VI. 21., Tóth S., 2 db), Diszel (1971. IX. 3., Tóth S., 5 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Dörgicse: Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 4 db), Gyenesdiás (1966. VI. 14., Papp J., 1 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 6 db), Hidegkút (1974. IX. 16., Tóth S., 3 db, forrás környéki tocsogó: 1972. VI. 5., Tóth S., 1 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 6 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Kasper Á., 1 db, 1976. V. 14., Tóth S., 2 db, 1979. VI. 13., Tóth S., 12 ♂ 4♀, VI. 28., Csiby M., 21 ♂ 12 ♀, Tóth S., 14 ♂ 3♀, VII. 16., Csiby M., 7 ♂ 3 ♀, Tóth S., 5 ♂, VII. 19., 9 ♂ 5 ♀, VII. 26., Csiby M., 18 ♂ Tóth S., 12 ♂ 4 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K., 1 db, Huszár M., 2 db, Tóth S., 31 db), Monoszló (1938. V. ?, Sántori J., 1 db), Nagyvázsöny (1973. VII. 4., Tóth S., 4 db, 1974. VIII. 4., 1 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 5 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 2 db, VII. 14., 5 db, 1979. IX. 10., 2 ♂), Révfülpö (1925. VI. 11., Szilády Z., 1 db), Szentbékállya: Fekete-hegy (1974. VI. 26., Tóth S., 2 db, Kerek-tó: 1976. VI. 28., Tóth S., 2 db), Szigliget: Balaton-part (1976. VI. 15., Tóth S., 7 db, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 7 db), Tihany (1958. VI. 6., Szócs J., 1 db, félsziget: Kiserdő-tető: 1971. VI. 26., Tóth S., 10 db, Külső-tó: 1977. VII. 25., Tóth

S., 1 db, 1978. VI. 18., 6 db, 1979. VI. 3., Csiby M., 10 ♂ 4 ♀, VI. 13., 8 ♂ 2 ♀, VII. 19., 8 ♂ 2 ♀, VIII. 30., 14 ♂ 6 ♀, Tóth S., 8 ♂ 4 ♀ Sajkod: 1977. V. 28., Kasper Á., 17 db, Tóth S., 28 db), Várpalota (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db, tópart: 51 db).

Coenagrion pulchellum interruptum (CHARPENTIER, 1825)
(= *Agrion*)
Gyakori légivadász

Április közepétől szeptember elejéig repül, az ország sík és dombvidékein sokfelé előfordul. Az előbbi fajhoz hasonlóan a Balaton-felvidék egyik legközönségesebb szitakötője.

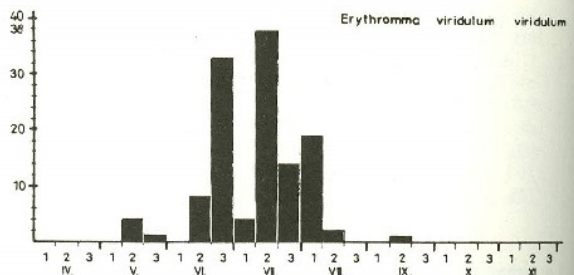
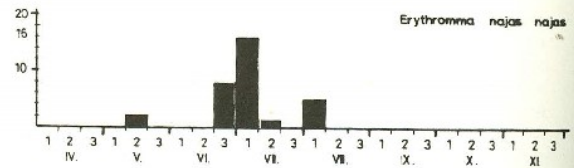
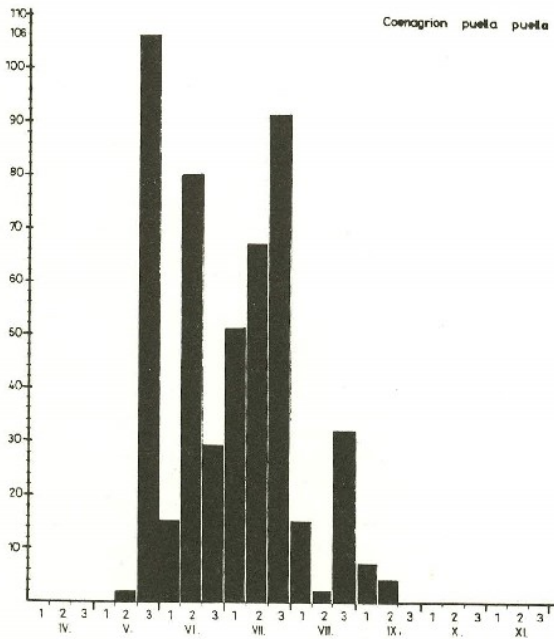
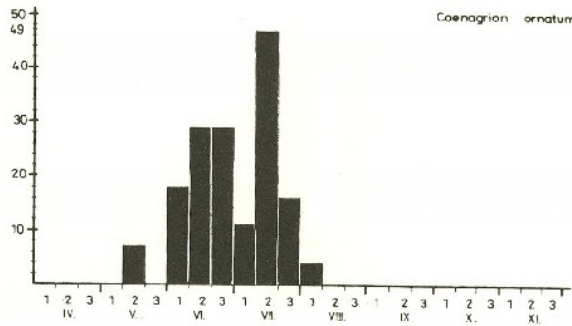
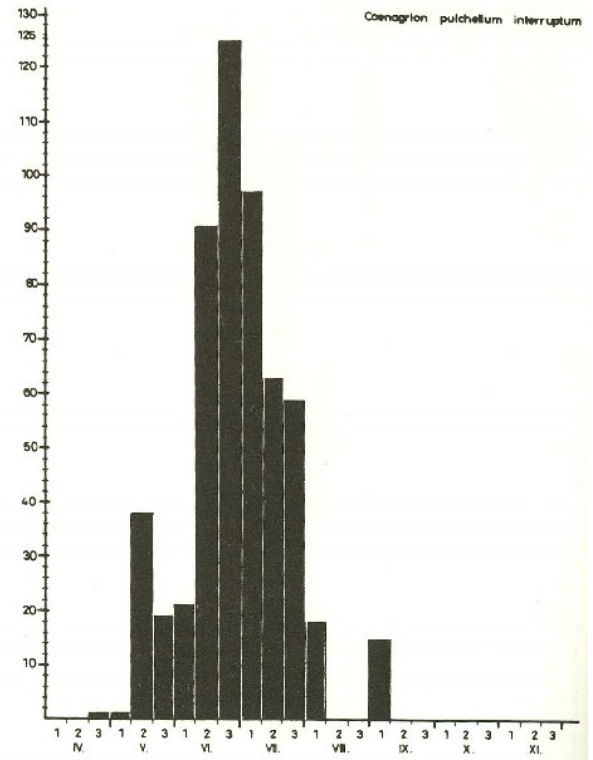
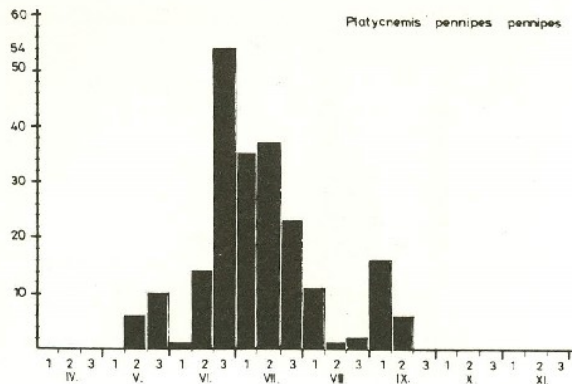
Lelőhelyei: Ábrahámhegy (1965. VI. 29., Papp J., 1 db, 1967. VI. 13., 1 db), Balatonalmádi: Balaton-part (1973. VI. 6., Tóth S., 6 db VII. 4., 2 db, Budatava: 1973. VII. 2., Tóth S., 6 db, VII. 10., 4 db, 1974. V. 28., 3 db, VI. 25., 20 db, VIII. 6., Kasper Á., 1 db), Balatoncsicsó (1974. VII. 17., Tóth S., 1 db, tó mellett: 3 db), Balatonfüred (1951. VI. 10., Ujhelyi S., 6 db, 1973. VI. 14., Tóth S., 6 db, VII. 4., 1 db, Balaton-part: VI. 11., 5 db, 1974. V. 10., 1 db, camping: 1974. V. 28., Kasper Á., 3 db, VII. 14., Tóth S., 1 db, Koloska-völgy: VI. 22., 1 db), Badacsonytördemic (1974. VI. 21., Tóth S., 1 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 15 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., Tóth S., 8 db), Dörgicse: Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Gyenesdiás (1966. VI. 14., Papp J., 1 db), Gyulafirató: halastó környéke (1971. VI. 28., Tóth S., 4 db, 1974., V. 26., Bali J., 1 db, V. 27., 1 db, VI. 8., 1 db, VI. 18., Tóth S., 30 db, VII. 5., Bali J., 1 db, 1977. VII. 28., Újhelyi S., 1 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 16 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Kasper Á., 3 db, Tóth S., 2 db, 1976. V. 14., 6 db, 1977. VII. 4., 10 db, VII. 25., Nyári J., 1 db, Tóth S., 1 db, 1979. VI. 28., 8 ♂ 3 ♀, VII. 16., Csiby M., 3 ♂ 12 ♀, VII. 19., Tóth S., 8 ♂ 4 ♀, VII. 21., Csiby M., 3 ♂ Tóth S., 1 ♂ 5 ♀, VII. 26.,

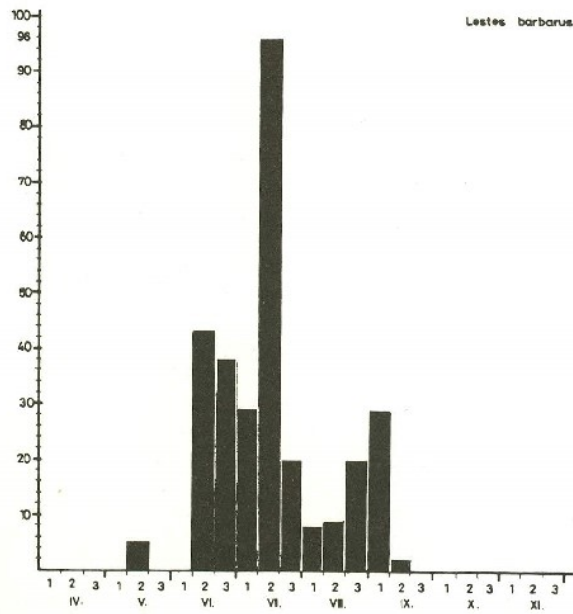
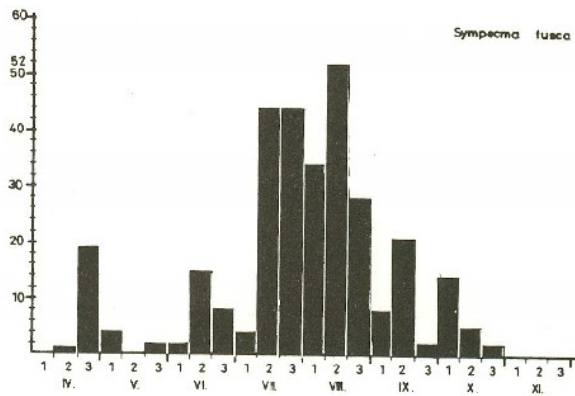
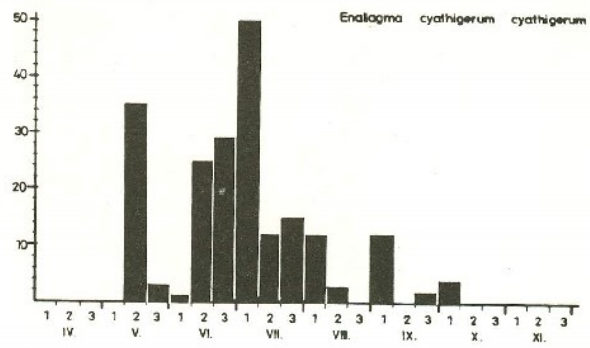
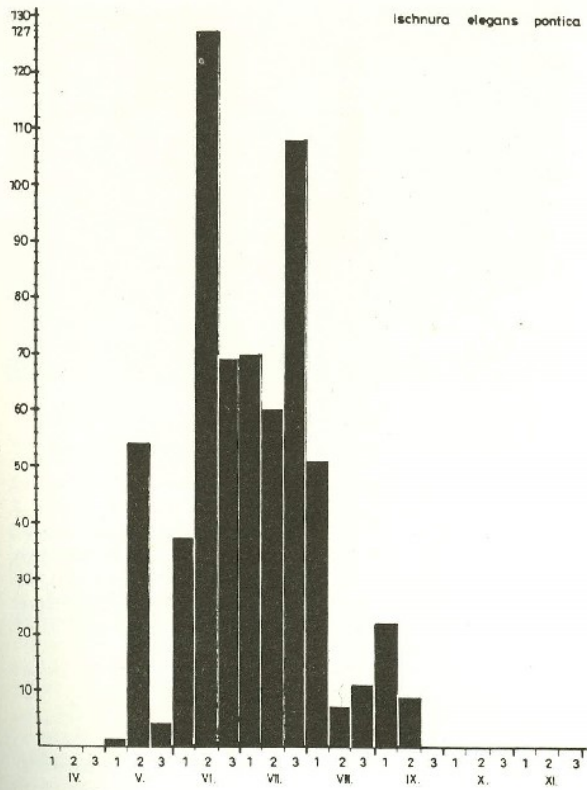
4. ábra: Az egyes szitakötő fajok %-os részesedési aránya
Abb. 4: Das prozentuale Beteiligungsverhältnis der einzelnen Libellen-Arten.

1 = *Ichnura elegans pontica*, 2 = *Coenagrion pulchellum interruptum*, 3 = *Coenagrion puella puella*, 4 = *Lestes sponsa sponsa*, 5 = *Lestes virens vestalis*, 6 = *Sympecma fusca*, 7 = *Ichnura pumilio*, 8 = *Lestes barbarus*, 9 = *Sympetrum vulgatum vulgatum*, 10 = *Platycnemis pennipes pennipes*, 11 = *Enallagma cyathigerum cyathigerum*, 12 = *Sympetrum striolatum striolatum*, 13 = *Lestes dryas*, 14 = *Coenagrion*

ornatum, 15 = *Sympetrum sanguineum sanguineum*, 16 = *Erythromma viridulum viridulum*, 17 = *Chalcolestes viridis viridis*, 18 = *Aeshna mixta*, 19 = *Aeshna affinis*, 20 = *Sympetrum meridionale*, 21 = *Agrion splendens splendens*, 22 = *Erythromma najas najas*, 23 = 0,59% tömegrészesedés alatti 22 faj.

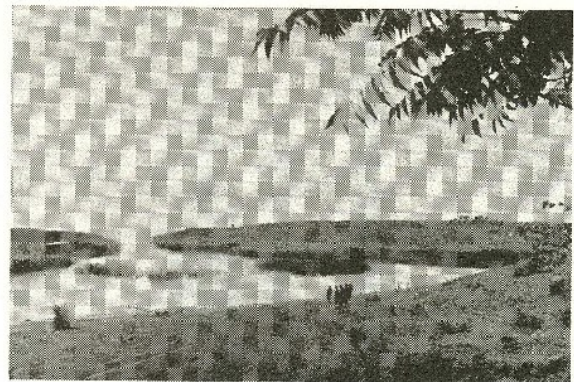
5. ábra: A Balaton-felvidék szitakötő fajainak repülési idő diagramja, I.
 Abb. 5: Die Flugzeitdiagramme der Libellen-Arten des Balaton-Oberlandes I.

6. ábra: A Balaton-felvidék szitakötő fajainak repülési idő diagramja, II.
 Abb. 6: Die Flugzeitdiagramme der Libellen-Arten des Balaton-Oberlandes II.

7. ábra: Részlet a Szigligeti-öbölből.
Abb. 7: Teil der Bucht von Szigliget.

8. ábra: Balaton-parti részlet a Tihanyi-félsziget DNY-i oldalán.
Abb. 8: Teil von Balaton Ufer auf dem Tihanyer-Halbinsel.

Csiby M., 6 ♂ 3♀ Tóth S., 2 ♂ 4 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K., 2 db, Huszár M., 2 db, Kasper Á., 1 db, Tóth S., 26 db), Monoszló (1938. VI. ?, Sátori J., 1 db), Nagyvázsöny (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, 1974. VII. 4., 13 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 6 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 3 db, VII. 14., 12 db), Szentbékállya: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 7 db), Szigliget: Balaton-part (1976. VI. 15., Tóth S., 6 db, láprét: 1974. VI. 25., 31 db), Tihany [1935. ? Pongrácz S., 1 db, 1938. VI. 5-7., Szilády Z., 1 db, félsziget: 1975. VII. 30., Tóth S., 4 db, Kiserdő-tető: 1971. VI. 26., Tóth S., 28 db, Külső-tó: 1972. VII. 5., Tóth S., 1 db, VII. 19., 1 db, 1976. VIII. 2., 1 db, 1977. V. 17., 32 db, VII. 25., Nyári J., 2 db, Tóth S., 26 db, 1978. VI. 18., 23 db, 1979. VI. 3., Csiby M., 5 ♂ 2 ♀, VI. 13., 6 ♂ 2 ♀, Tóth S., 4 ♂ 4 ♀, VII. 19., Csiby M., 2 ♂ 1 ♀, Sajkod: 1973. VII. 4., Tóth S., 3 db, 1974. IV. 22., 1 db (frissen kelet nőtény), V. 28. Kasper Á., 3 db, 1974. V. 28., Tóth S., 7 db, VII. 17., 2 db, 1976. VI. 25., 6 db, szabadstrand: 1974. V. 28., Kasper Á., 1 db], Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S. 32 db).

Erythromma najas najas (HANSEMANN, 1823)
Fürge légivadász

Április végétől szeptember elejéig gyűjthető, inkább sík vidéken, a nagyobb nyílt vizű tavak mellett. A Balaton-felvidéken szórányosan fordul elő.

Lelőhelyei: Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Tóth S., 3 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1971. VIII. 1., Tóth S., 3 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 2 db, 1978. VI. 25., VII. 4., 6 db, 1979. VII. 19., 1 db), Szigliget: láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 8 db), Tihany (1938. V. ?, Sátori J., 1 db, 1940. ?, Wéber M., 1 db).

Erythromma viridulum viridulum (CHARPENTIER, 1840)
Zöld légivadász

Hazánkban hasonlóan az előbbi fajhoz, többnyire a sík vidékeken gyakori, május közepétől szeptember második feléig. A kisebb nyílt vízfelülettel rendelkező állóvizeket kedveli. A Balaton-felvidéken gyakori faj.

Lelőhelyei: Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Kasper Á., 18 db), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VII. 19., Tóth S., 1 db, 1975. VII. 3., Kasper Á., 1 db), Balatonfűzfő: Balaton-part (1974. VIII. 14., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 1 db), Diszel (1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 1 db, 1976. V. 14., 4 db, 1977. VII. 25., Nyári J., 1 db, VII. 28., Újhelyi S., 1 db, IX. 15., Tóth S., 1 db, 1978. V. 29., 5 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 2 ♂,

Tóth S., 4 ♂ 1 ♀, VI. 28., Csiby M., 9 ♂ 3 ♀, Tóth S., 8 ♂ 9 ♀ VII. 16., 12 ♂ 4 ♀ VII. 19., 14 ♂ 7 ♀, VII. 21., 6 ♂ 5 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Tóth S., 3 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 1 db), Szigliget: láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 3 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db).

Ischnura elegans pontica (SCHMIDT, 1938)
Kék légivadász

Május elejétől október első feléig sík, domb- és hegyvidéken egyaránt megtalálható. A Balaton-felvidéken az eddigi gyűjtések alapján a legközönségesebb fajnak bizonyul.

Lelőhelyei: Alsóörs: Balaton-part (1974. VIII. 6., Tóth S., 1 db), Aszófő (1958. VIII. 10., Újhelyi S., 1 db), Ábrahámhegy (1965. VI. 29., Papp J., 1 db, 1967. VI. 13., 1 db), Balatonalmádi (1973. VII. 4., Tóth S., 2 db, Budatava: 1973. VII. 2., Tóth S., 16 db, VII. 10., 4 db, 1974. VIII. 6 db., Kasper Á., 14 db, Káptalanfüred: Köcsi-tó 1979. VII. 1., Csiby M., 12 ♂ 1 ♀), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 3 db, tó mellett: 1974. VII. 17., 2 db), Balatonfüred (1952. VI. 10., Újhelyi S., 1 db, Balaton-part: 1973. V. 30., Tóth S., 4 db, VII. 4., 1 db, VIII. 2., 2 db, 1974. V. 10., 1 db, VII. 14., 1 db, VIII. 14., 1 db, 1975. VII. 30., Kasper Á., 1 db), Balatonfűzfő (1974. VII. 14., Kasper Á., 3 db), Csupak (1968. VI. 30., Neruzsil I., 1 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 1 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., Tóth S., 2 db), Dörgicse (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db, 1973. VII. 4., 1 db, Füzed-tó: 7 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 16., Papp J., 1 db, 1974. VI. 18., Kasper Á., 5 db, Tóth S., 10 db, 1974. VII. 5., Bali J., 1 db, halastó: 1971. V. 12., Tóth S., 20 db, V. 18., 8 db, VI. 28., 11 db, 1972. VIII. 8., Katona K., 4 db, Tóth S., 8 db), Hajmáskér, patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 18 db), Inota. tó (1971. X. 12., Tóth S., 3 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 21 db, 1975. VII. 19., 8 db, VII. 23., 1 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 11 db, 1976. V. 14., 26 db, 1977. VII. 4., 3 db, VII. 25., Nyári J., 6 db, Tóth S., 8 db, VII. 28., Újhelyi S., 1 db, IX. 15., Tóth S., 1 db, 1978. VI. 22., 1 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 6 ♀, Tóth S., 18 ♂ 8 ♀, VI. 28., Csiby M., 5 ♂ 1 ♀, Tóth S., 4 ♂ 2 ♀, VII. 16., Csiby M., 8 ♂ 1 ♀, VII. 21., 14 ♂, 2 ♀, Tóth S., 8 ♂ 9 ♀, VII. 26. Csiby M., 10 ♂ 8 ♀, Tóth S., 13 ♂ 2 ♀), Monostorapáti: halastó környéke (1974. VII. 4., Balla K., 3 db, Huszár M., 1 db, Tóth S., 3 db), Nagyvázsöny (1973. VII. 4., Tóth S., 6 db, 1974. VII. 4., 7 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 4 db), Örvényes (1979. VIII. 15., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 1 db, VII. 14., 2 db, VII. 16., 5 db, VII. 24., 1 db, 1979. IX. 10., 4 db), Révfülp (1925. VI. 14.,

Szilády Z., 1 db, Balaton-part: 1979. IX. 3., Tóth S., 5 ♂ 1 ♀), Szentbékállya (1973. VII. 28., Tóth S., 1 db, 1979. VII. 14., 3 ♂), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 1 db, 1975. IX. 15., Kasper Á., 1 db, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 23 db), Tihany (1957. VII. 27., Újhelyi S., 1 db, 1970.?, Wéber M., 1 db, félsziget: 1975. VII. 30., Tóth S., 5 db, Külső-tó: 1976. VIII. 25., Kasper Á., 1 db, 1979. VI. 3., Csiby M., 15 ♂ 3 ♀, Tóth S., 10 ♂ 8 ♀, VI. 13., Csiby M., 18 ♂ 9 ♀, Tóth S., 21 ♂ 8 ♀, VII. 19., Csiby M., 9 ♂ 3 ♀, VIII. 30., 5 ♂, Havasiné, 1 ♂, Tóth S., 1 ♂ 2 ♀, Sajkod: 1973. VII. 4., Tóth S., 2 db, 1974. VII. 17., Tóth S., 3 db, 1976. VI. 25., Tóth S., 16 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 22 db).

Ischnura pumilio (CHARPENTIER, 1825)
Apró légivadász

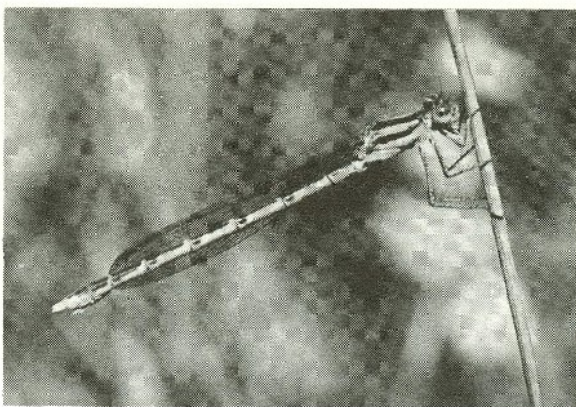
Május elejétől szeptember végéig az ország sík és dombvidékeink mindenütt gyakori, de nem található olyan nagy számban, mint az előző faj.

Lelőhelyei: Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Kasper Á., 1 db), Balatoncsicsó: tó mellett (1974. VII. 17., Tóth S., 14 db), Balatonfüred (1952. VI. 10., Újhelyi S., 1 db, Balaton-part: 1973. VII. 4., Tóth S., 7 db, Koloska-völgy: 1976. VIII. 2., Kasper Á., 1 db), Balatonhenye (1938. VI.?, Sátori, J., 1 db), Diszel: Eger-víz menti szombékos (1973. VII. 12., Tóth S., 12 db), Dörgicse (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, Füzed-tó, 2 db), Gyulafirátót (1974. VI. 18., Tóth S., 4 db, halastó környéke: 1971. V. 12., Tóth S., 1 db, VI. 28., 3 db, 1974. VII. 4., Balla-Huszár, 1 db), Hajmáskér, patak menti szombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 13 db), Hidegkút: forrás környéki tocsogó (1972. VI. 5., Tóth S., 2 db), Kapoles: Kálomis-tó (1972. VII. 1., Tóth S., 4 db), Kővágóórs: Kornytó (1976. V. 14., Tóth S., 37 db), 1977. VII. 25., Nyári J., 1 db, Tóth S., 1 db (narancsszínű ♀), 1979. VII. 16., Csiby M., 10 ♂ 2 ♀, Tóth S., 8 ♂, VII. 21., Csiby M., 12 ♂, Tóth S., 9 ♂ 4 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Huszár M., 1 db, Kasper Á., 1 db), Nagyvázsony (1973. VII. 4., Tóth S., 7 db, 1974. VII. 4., 16 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23. Tóth S., 3 db), Pécsely: Kis-tó (1975. VI. 25., Tóth S., 1 db, 1979. IX. 10., 8 ♂ 6 ♀), Szentbékállya: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 5 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 2 db, láprét: 1974. VI. 25., 45 db), Tihanyi-félsziget: Sajkod (1976. VI. 25., Tóth S., 2 db, Külső-tó: 1976. VIII. 2., 1 db, VIII. 25., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 1 db, 1977. VII. 25., Nyári J., 1 db), Várpalota: tópart (1973. VII. 11., Tóth S., 42 db).

Enallagma cyathigerum cyathigerum (CHARPENTIER, 1840)
Kéksávós légivadász

Főleg az ország sík területein gyakori májustól szeptember közepéig, de dombvidékeken is elterjedt. Kedveli a nagy nyíltvízű tavakat. A Balaton-felvidéken október elején is gyűjtötték.

Lelőhelyei: Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 2., Tóth S., 1 db, 1974. V. 28., Kasper Á., 1 db, VIII. 6., 1 db, Tóth S., 1 db, 1975. IX. 23., 2 db, Káptalanfüred: Köcsi-tó: 1979. VII. 1., Csiby M., 29 ♂ 13 ♀), Balatoncsicsó (1974. VII. 17., Tóth S., 1 db), Balatonfüred (1974. VII. 14., Tóth S., 1 db), Balatonfűzfő: Balaton-part (1974. VIII. 14., Kasper Á., 2 db), Diszel (1973. VI. 12., Tóth S., 1 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 16., Papp J., 1 db, halastó: 1971. V. 12., Tóth S., 5 db, V. 18., 5 db, VI. 28., 9 db, X. 9., 4 db, 1972. VIII. 8., Katona K., 5 db, Tóth S., 3 db, 1976. V. 26., Bali J., 1 db), Hajmáskér (1977. VII. 25., Tóth S., 1 db, patak menti szombékos: 5 db), Hidegkút (1972. VI. 5., Tóth S., 1 db), Kapoles: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 2 db), Kővágóórs: Kornytó (1976. V. 14., Tóth S., 25 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 8 ♂, VII. 16., Tóth S., 9 ♂, VII. 21., Csiby M., 4 ♂ 5 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Tóth S., 3 db),

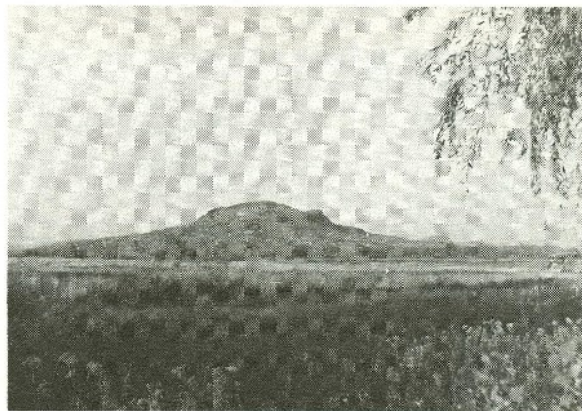
9. ábra – Abb. 9: *Sympetma fusca*

Nagyvázsony (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, 1974. VII. 4., 3 db), Pécsely: Kis-tó (1975. VI. 25., Tóth S., 1 db, 1979. IX. 10., 10 ♂ 2 ♀, Pétfürdő (1968. VI. 26., Tóth S., 1 db), Szentbékállya: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 1 db), Szent György-hegy (1976. VI. 17., Papp J., 1 db, VI. 21., 1 db), Szigliget: láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 16 db), Tihany (1940.?, Wéber M., 1 db, 1942. V. 16., Szent-Ivány J., 1 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 16 db).

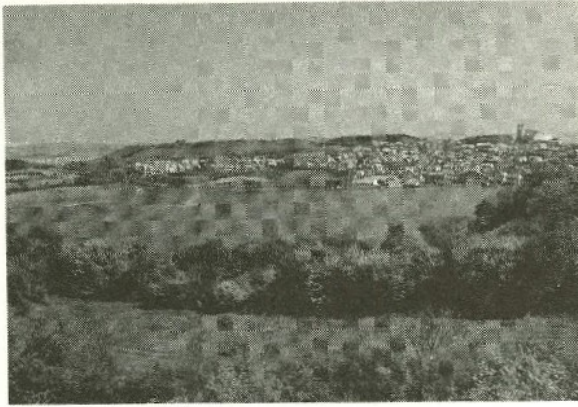
Sympetma fusca (van der LINDEN, 1820)
Erdei rabló

Kora tavasztól késő őszig mindenütt gyűjthető a Balaton-felvidék egyik gyakori, imágó alakban áttelelő szitakötő-faja.

Lelőhelyei: Balatonalmádi (1974. V. 28., Kasper Á., 1 db, Budatava: 1974. V. 28., Tóth S., 7 db, Káptalanfüred: 1963. IV. 28., Neruzsil I. 1 db, Köcsi-tó: 1979. VII. 1., Csiby M., 10 ♂ 12 ♀), Balatonfüred (1974. IV. 27., Tóth S., 1 db, Balaton-part: 1974. V. 10., Tóth S., 2 db, 1975. IX. 18., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 2 db, Tamás-hegy: Kasper Á., 1 db, X. 23., Nagy É., 1 db, Tóth S., 1 db), Balatonhenye (1962. VI. 15., Dietzel Gy., 1 db), Diszel: Eger-víz menti szombékos (1973. VII. 12., Tóth S., 4 db), Dörgicse, Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 3 db), Gyulafirátót: halastó környéke (1971. V. 12., Tóth S., 3 db, V. 18., 4 db, 1972. VIII. 18., 1 db), Hajmáskér: patak menti szombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 8 db), Hidegkút:

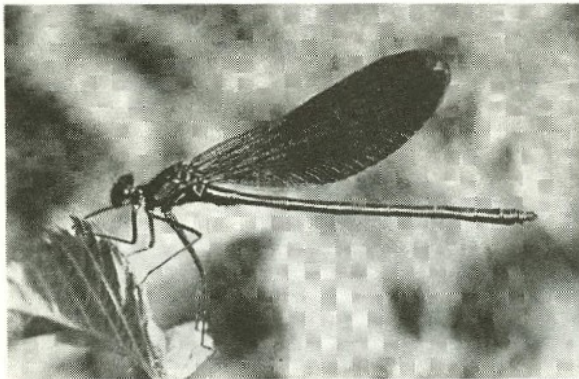

10. ábra: Részlet a Tapolcai-medencéből a Szent György-hegygel.
Abb 10: Teil des Tapolcaer Beckens mit dem Szent György-Berg.

11. ábra: A tihanyi Belső-tó
Abb. 11: Der Tihanyer Innen (Belső)-See.

forrás környéki tocsogó (1972. VI. 5., Tóth S., 4 db), Kápolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 16 db), Kővágó-örs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Kasper Á., 1 db, 1976. V. 14., Tóth S., 7 db, 1977. III. 24., 18 db, (3 pár kopolában), VII. 25., 1 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 15 ♂ 3 ♀ Tóth S., 13 ♂ 3 ♀, VI. 28., Csiby M., 15 ♂ 8 ♀, Tóth S., 11 ♂ 2 ♀, VII. 19., 2 ♂ 3 ♀, VII. 11., Csiby M., 9 ♂ 4 ♀, Tóth S., 11 ♂ 8 ♀, Lesenceistvánd (1974. IV. 10., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 3 db), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K.-Huszár M., 1 db, Kasper Á., 1 db), Nagyvázsony (1973. VII. 4., Tóth S., 5 db, 1974. VII. 4., 2 db), Örvényes (1967. VIII. 30., Újhelyi S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 4 db, 1979. IX. 10., 12 ♂ 2 ♀), Révfülöp (1977. VII. 20., Újhelyi S., 1 db), Szentbékakála: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 4 db), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 1 db), Szentkirályszabadja (1969. VII. 29., Tóth S., 1 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 1 db, IX. 16., 1 db, láprét: 1974. VI. 25., 4 db), Tihany (1940.?, Wéber M., 1 db, 1942. V. 16., Szent-Ivány J., 1 db, 1966. VII. 21., Papp J., 1 db, 1970. X. 13., Tóth S., 1 db, félsziget: 1975. VII. 30., Lendvai M., 4 db, VII. 30., Tóth S., 17 db, Kiserdő-tető: 1975. IX. 30., Tóth S., 2 db, Külső-tó: 1972. VII. 19., Tóth S., 1 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 2 ♂ 3 ♀, VIII. 30., 8 ♂ 12 ♀, Sajkod: 1974. IV. 22., Tóth S., 1 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 4 db), Veszprém (1965, VIII. 22., Vitéz, 1 db, Laczkó-forrás: 1971. IV. 20., Tóth S., 1 db).

12. ábra – Abb 12: Agrion splendens splendens

Lestes barbarus (FABRICIUS, 1798)
Foltosszárnyjegyű rabló

Május elejétől október elejéig repül. Hazánkban mindenütt elterjedt, sok helyen közönséges faj. A Balaton-felvidéken főleg dús növényzetű tavak és mocsarak körül gyűjthető.

Leőhelyei: Balatonalmádi (1965. VII. 25., Papp J., 1 db, Káptalanfűred: 1962. VIII. 7–8., Neruzsil I., 1 db, VIII. 22., Péti J., 1 db, 1963. VI. 25., Neruzsil I., 1 db, 1979. VII. 11., Csiby M., 12 ♂ 8 ♀), Balatoncsicsó: tó mellett (1974. VII. 17., Tóth S., 12 db), Balatonfüred: Balaton-part (1974. VI. 14., Tóth S., 1 db), Diszel: Fger-víz menti zombékos (1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Dörgicse, Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 9 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 17., Papp J., 1 db, halastó: 1971. VI. 28., Tóth S., 5 db), Hajmáskér (1977. VII. 25., Tóth S., 1 db, patak menti zombékos: 1977. VII. 25., Tóth S., 6 db), Inota (1924.?, Csiki E., 1 db), Kápolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 1 db), Kővágó-örs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 4 db, 1977. IX. 15., 2 db, 1979. VII. 16., Csiby M., 4 ♂ 8 ♀, Tóth S., 12 ♂ 2 ♀, VII. 19., Csiby M., 8 ♂ 7 ♀, Tóth S., 6 ♂ 8 ♀, VII. 21., Tóth S., 5 ♂ 6 ♀), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 2 db, VII. 14., 1 db, 1979. IX. 10., 18 ♂ 11 ♀), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 5 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 7 db, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 31 db), Tihany (1934. VII. 11., Mihályi F., 1 db, 1940.?, Wéber M., 1 db, 1957. VIII. 27., Újhelyi S., 1 db, 1964. VIII. 13., Martinovits, 1 db, 1966. VII. 21., Papp J., 1 db, Külső-tó: 1972. VII. 5., Tóth S., 1 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 4 ♂ 2 ♀, Tóth S., 9 ♂ 1 ♀, VII. 19., Csiby M., 12 ♂ 5 ♀, Tóth S., 5 ♂ 2 ♀, VIII. 30., Csiby M., 8 ♂ 3 ♀, Tóth S. 5 ♂ 2 ♀), Várpalota (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db, tópart: 15 db), Veszprém (1963. VIII. 6., Papp J., 1 db).

Lestes dryas (KIRBY, 1890)
Réti rabló

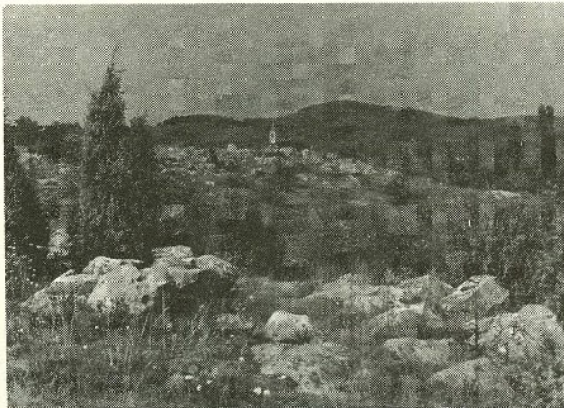
Sík és dombvidékek állóvizet mentén, nedves réteken május közepétől szeptember végéig elég gyakori. Helyenként tömegesen gyűjthető.

Leőhelyei: Badacsony: Balaton-part (1976. VII. 23., Tóth S., 2 db), Balatoncsicsó: tó mellett (1974. VII. 17., Tóth S., 3 db), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VII. 24., Tóth S., 1 db), Balatonhenye (1962. VI. 15., Dietzel Gy., 1 db), Dörgicse: Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 18 db), Gyulafirátót 1967. VIII. 16., Papp J., 1 db), Hajmáskér (1977. VII. 25., Tóth S., 1 db), Inota (1924. VI. 12., Csiki E., 1 db), Kápolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 5 db), Kővágó-örs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 9 db, 1979. VI. 28., 12 ♂ 3 ♀, VII. 19., Csiby M., 6 ♂ 6 ♀, Tóth S., 8 ♂ 3 ♀, VII. 26., Csiby M., 5 ♂ 2 ♀), Monostorapáti: halastó környéke (1974. VII. 4., Balla K.-Huszár M., 1 db, Kasper Á., 1 db), Nagyvázsony (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 8 db, VII. 14., 12 db, 1979. IX. 10, 3 db), Szentbékakála: Fekete-hegy (1974. VI. 26., Tóth S., 2 db), Kerek-tó: 1976. VI. 28., Tóth S., 2 db), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 7 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 1 db, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 9 db), Tihany: Külső-tó (1976. VIII. 2., Tóth S., 3 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 4 ♂ 1 ♀, Tóth S., 2 ♂ 4 ♀, VII. 19., Csiby M., 5 ♂ 1 ♀, Tóth S., 2 ♂ 6 ♀ VIII. 30., Havasiné, 1 ♀, Tóth S., 11 ♂ 3 ♀), Várpalota (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db, Barok-völgy: 1972. VI. 6., Tóth S., 1 db, tópart: 1973. VI. 11., Tóth S., 9 db).

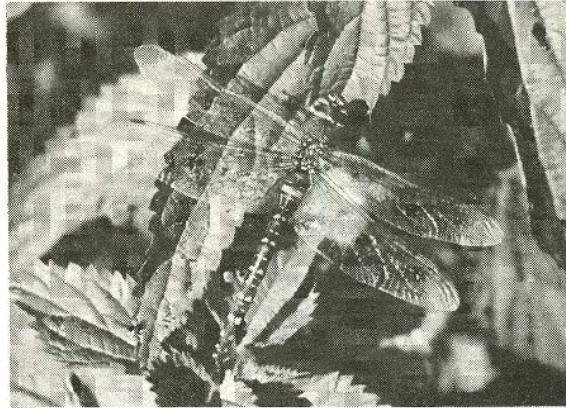
Lestes sponsa sponsa (HANSEMANN, 1823)
Lomha rabló

Az előző fajhoz hasonló területeken április első felétől szeptember végéig repül, helyenként tömegesen gyűjthető. A Balaton-felvidéken október közepéről is van adatunk.

Leőhelyei: Balatoncsicsó: tó mellett (1974. VII., 17., Tóth S.,

13. ábra: Részlet a Káli-medencéből a salföldi köténgerrel.
Abb. 13: Teil des Káli-Beckens mit dem Steinmeer von Salföld.

14. ábra – Abb. 14: Aeshna affinis

19 db), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VII. 10., Tóth S., 1 db), Dörgicse: Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 5 db), Hajmáskér (1977. VII. 25., Tóth S., 1 db, patak menti zombékos: 1977. VII. 25., Tóth S., 19 db), Hidegkút (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db, forrás környéki tocsogó: 1972. VI. 5., Tóth S., 3 db), Kaposcsanak: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 9 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 18 db, 1979. VI. 28., Csiby M., 6 ♂, Tóth S., 4 ♂ 3 ♀, VII. 19., Csiby M., 7 ♂ 2 ♀, Tóth S., 11 ♂ 5 ♀), Monostorapáti: halastó környéke (1974. VII. 4., Balla K., 26 db, Huszár M., 27 db, Kasper Á., 3 db, Tóth S., 67 db), Nagyvázsöny (1974. VII. 4., Tóth S., 3 db, Kab-hegy: 1958. IX. 26., Papp J., 1 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 4 db, 1976. VII. 14., 9 db, 1979. IX. 10., 7 ♂ 4 ♀), Révfülöp: Balaton-part (1974. IX. 3., Tóth S., 1 db), Szentbékakála: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 1 db, 1979. VII. 14., 14 ♂ 5 ♀), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 2 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 12 db, láprét: 1974. VI. 22., Tóth S., 1 db, VI. 25., 24 db), Tihany (1970. X. 13., Tóth S., 2 db, Külső-tó: 1976. VIII. 2., Tóth S., 3 db, VIII. 25., 1 db, 1977. VII. 25., Nyári J., 2 db, Tóth S., 16 db, 1978. VI. 18., 1 db, 1979. VI. 13., Csiby M., 6 ♂ 1 ♀, Tóth S., 4 ♂ 3 ♀, VII. 19., Csiby M., 7 ♂ 3 ♀, Tóth S., 5 ♂ 6 ♀, VIII. 30., Csiby M., 2 ♀, Tóth S., 5 ♂ 2 ♀), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 21 db).

Lestes virens vestalis (RAMBUR, 1842)
Tavi rabló

Május első felétől október végéig gyűjthető főleg a sík vidékek tavai és vizenyős rétjei körül, de magasabb területeken is előfordul. A Balaton-felvidéken is sok helyen megtalálható, egyes területeken közönséges.

Lelőhelyei: Balatonalmádi (1967. VII. 15., Papp J., 1 db), Budatava: 1975. IX. 23., Tóth S., 1 db), Csapok: Balaton-part (1974. VIII. 31., Tóth S., 1 db), Dörgicse: Füzed-tó (1973. VII. 4., Tóth S., 3 db), Gyulafirátó (1972. VII. 8., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 3 db, halastó: 1971. VI. 28., Tóth S., 4 db, X. 9., 1 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 1 db), Inota: tó (1971. X. 12., Tóth S., 3 db), Kaposcsanak: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 3 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 4 db, 1979. VII. 19., Csiby M., 3 ♂ 4 ♀, Tóth S., 4 ♂ 1 ♀, VII. 26., Csiby M., 5 ♂ 3 ♀, Tóth S., 3 ♂ 6 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Huszár M., 1 db, Tóth S., 8 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 2 db), Örvényes (1974. VIII. 15., Tóth S., 2 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 1 db, VII. 14., Tóth S., 2 db, 1979. IX. 10., Tóth S., 30 ♂ 14 ♀) Szentjakab-

fa: Füzed-tó (1970. VII. 3., Tóth S., 2 db), Szigliget: arborétum (1970. VII. 14., Tóth S., 4 db, IX. 16., 1 db, láprét: 1974. VI. 25., 9 db), Tihany (1966. VIII. 12., Martinovich, 1 db, félsziget: 1970. X. 13., Tóth S., 4 db, 1975. VII. 30., Lendvay M., 6 db, Tóth S., 52 db, Kiserdő-tető: 1971. VI. 26., Tóth S., 7 db, 1975. IX. 30., Kasper Á., 5 db, Nagy E., 2 db, Tóth S., 27 db, Külső-tó: 1972. VII. 5., Tóth S., 21 db, VII. 19., 5 db, 1974. VIII. 4., 3 db, 1976. VIII. 2., 9 db, VIII. 15., 2 db, VIII. 25., Kasper Á., 9 db, Tóth S., 32 db, VIII. 27., 2 db, 1979. VII. 19., Csiby M., 7 ♂ 4 ♀, Tóth S., 5 ♂ 2 ♀, VIII. 30., Csiby M., 2 ♂ 1 ♀, Tóth S., 3♂), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 11 db),

Chalcolestes viridis viridis (van der LINDEN, 1825)
(=Lestes)
Zöld rabló

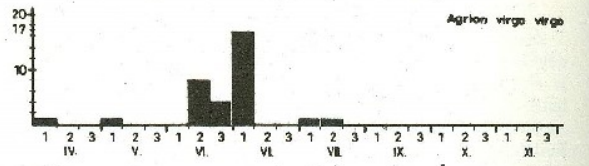
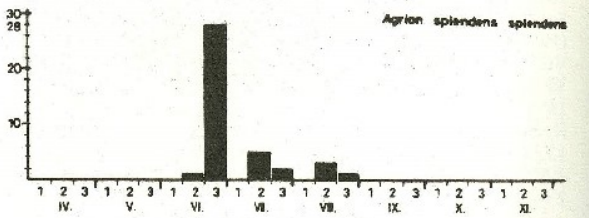
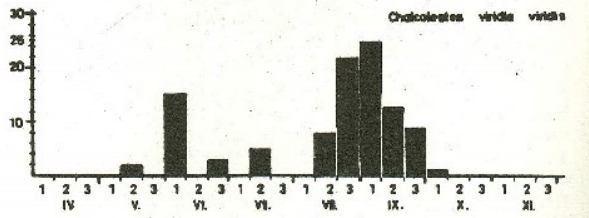
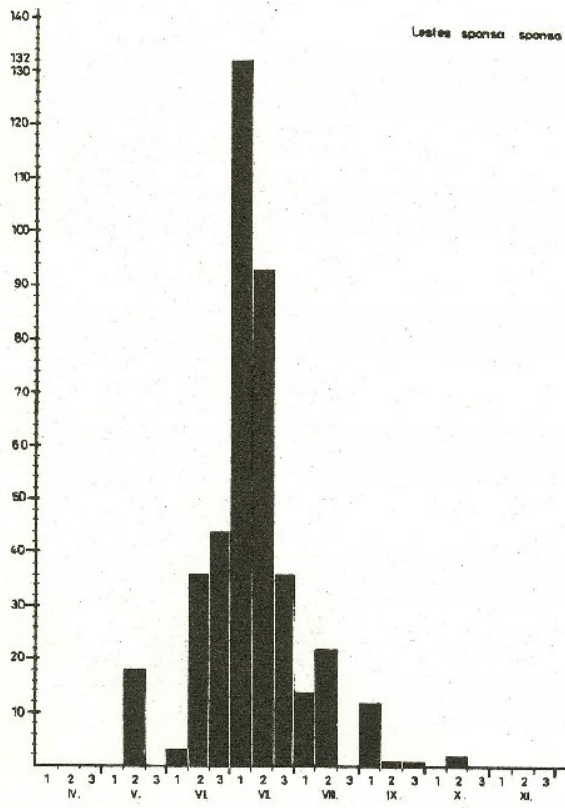
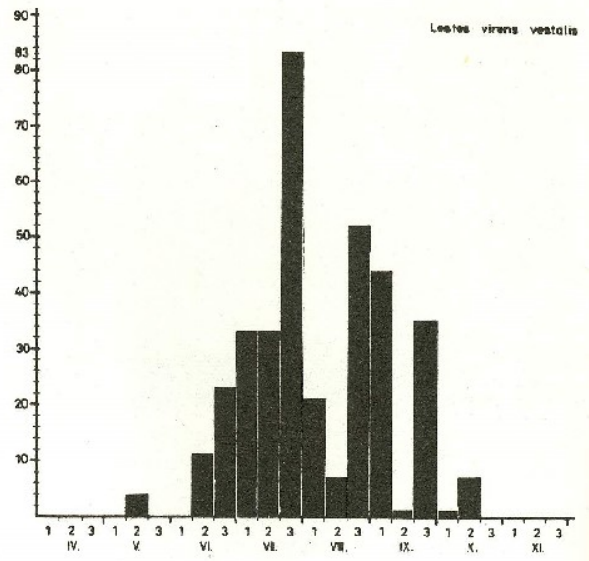
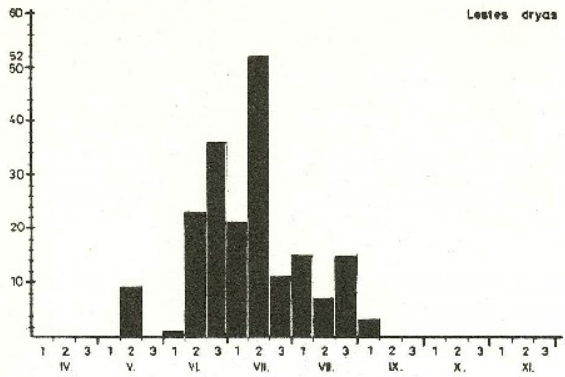
A tavi rablóhoz hasonló helyeken június elejétől október második feléig található ritkább faj.

Lelőhelyei: Badacsony (1975. IX. 30., Kasper Á., 2 db, Nagy É., 3 db), Balatonalmádi: Budatava (1975. IX. 23., Tóth S., 3 db), Kővágóörs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 2 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 1 db, 1979. IX. 10., 16 ♂ 9 ♀), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 8 db, IX. 16., 12 db, Balaton-part: 1975. IX. 15., Tóth S., 1 db, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 2 db), Tihanyi-félsziget: Kiserdő-tető (1975. IX. 30., Kasper Á., 1 db, Külső-tó: 1979. VI. 3., Csiby M., 12 ♂ 3 ♀, VII. 19., Csiby M., 3 ♀, Tóth S., 2 ♂, VIII. 30., Csiby M., 6 ♂ 5 ♀, Tóth S., 8 ♂ 3 ♀), Várpalota (1974. X. 3., Tóth S., 1 db).

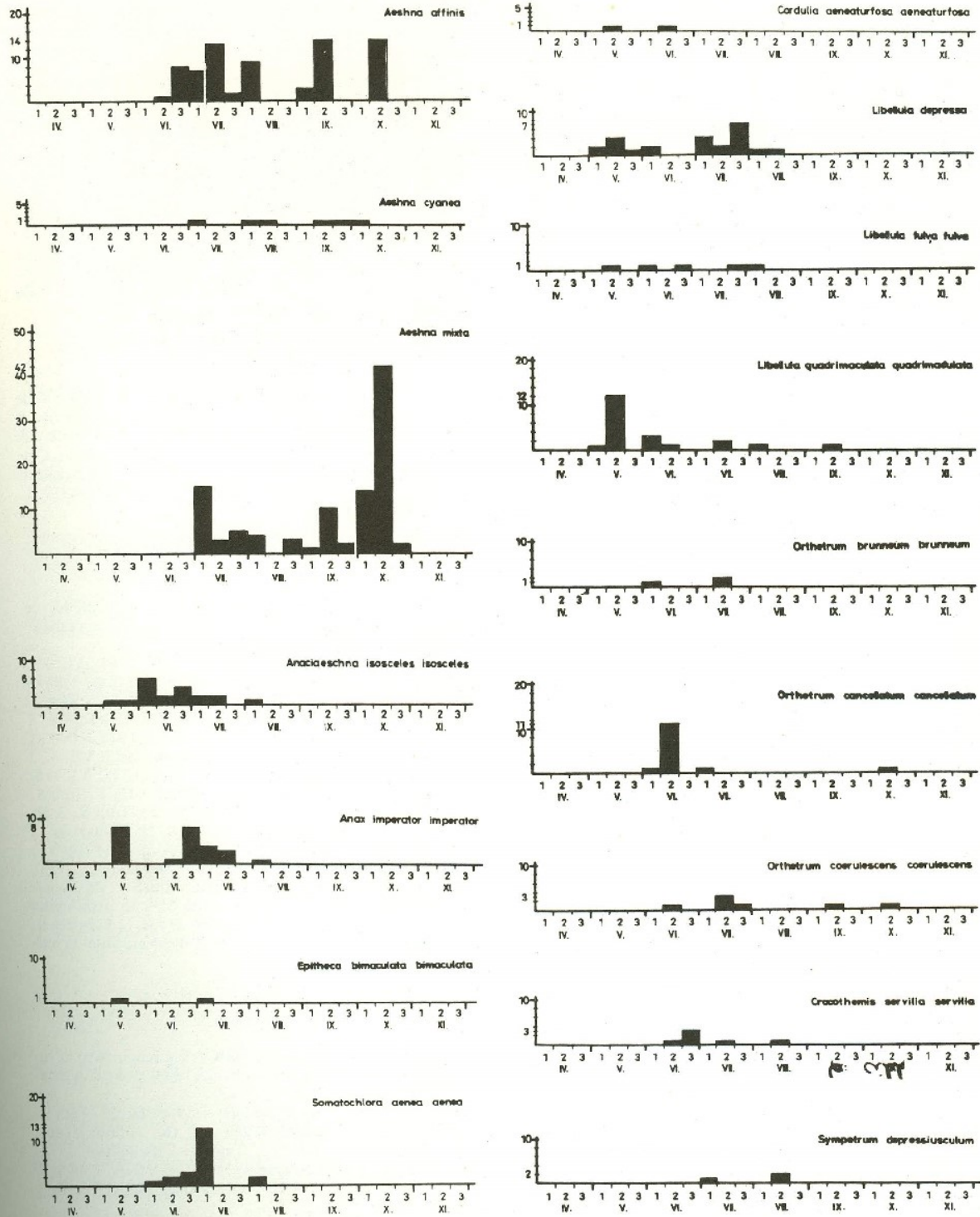
Agrion splendens splendens HARRIS, 1782)
(=Calopteryx)
Sávos szitakötő

Májustól szeptember végéig rajzik, főleg lassú vízfolyások mellett található, sokfelé elterjedt faj. A Balaton-felvidéken nem gyakori.

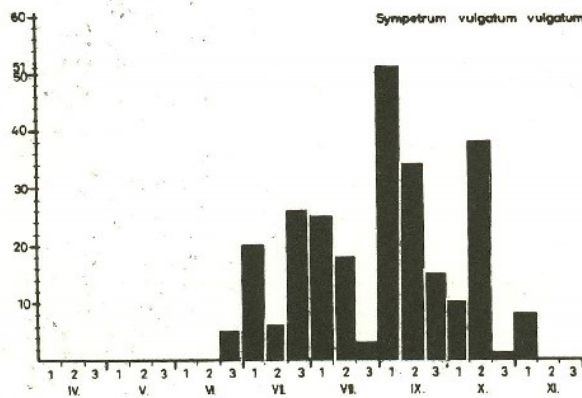
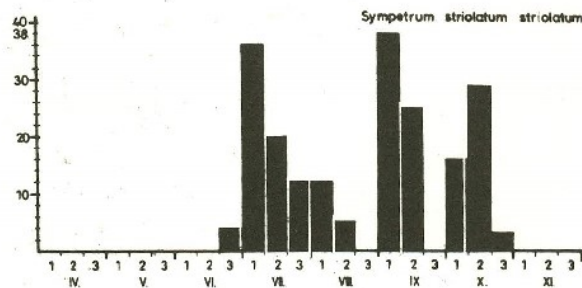
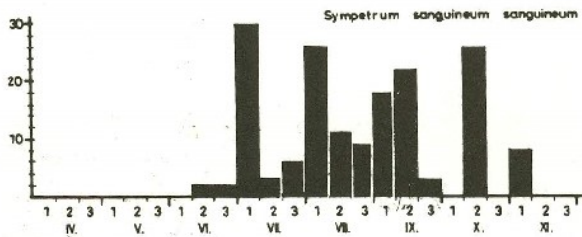
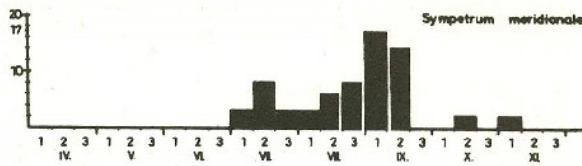
Lelőhelyei: Aszófő (1957. VIII. 28., Újhelyi S., 1 db), Badacsonytördemic (1974. VI. 21., Tóth S., 1 db), Diszel: Eger-víz menti zombékos (1973. VII. 12., Tóth S., 4 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 2 db), Monoszló (1938. V–VI.? Sátor J., 1 db), Nemesgulács (1957. VII. 19., Tóth S., 1 db, Eger-víz: 1974. VI. 23., Tóth S., 21 db), Pétfürdő (1968. VI. 26., Papp J., 1 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 3 db, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 6 db).

15. ábra: A Balaton-felvidék szitakötő fajainak repülési idő diagramja III.
 Abb 15: Die Flugzeitdiagramme der Libellen-Arten des Balaton-Oberlandes III.

16. ábra: A Balaton-felvidék szitakötőfajainak repülési idő diagramja IV.
 Abb. 16: Die Flugzeitdiagramme der Libellen-Arten des Balaton-Obertandes IV.

17. ábra: A Balaton-felvidék szitakötő fajainak repülési idő diagramja V.

Abb. 17: Die Flugzeitdiagramme der Libellen-Arten des Balaton-Oberlandes V.

Agrion virgo virgo (LINNÉ, 1758)
(= *Calopteryx*)
Kisasszony szitakötő

A Balaton-felvidéken az előző fajnál ritkább, főleg a domb- és hegyvidékek gyorsabb folyású patakjai körül repül május első felétől szeptember elejéig.

Leleőhelyei: Aszófő (1963. VI. 17., Újhelyi S., 2 db), Gyulafirátót (1971. VI. 28., Tóth S., 2 db, halastó környéke: 1974. VI. 18., 2 db), Nagyvázsony (1974. VII. 4., Tóth S., 16 db, 1975. VI. 16., 3 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 1 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 1 db), Tapolca: Szent György-hegy (1974. VI. 21., Tóth S., 1 db), Tihany (1940. VIII. 6., Wéber M., 1 db), Veszprém (1957. IV. 4., Tóth S., 1 db, 1958. VI. 16., Papp J., 1 db, 1966. V. 5., 1 db, 1968. VII. 9., 1 db).

Brachytron pratense (MÜLLER, 1764) (= *hafniense*)
Szőrös szitakötő

Április második felétől július közepéig repül. Inkább a sík vidéken található, sokfelé elterjedt, de nem gyakori faj. A Balaton-felvidéken ritka, eddig mindössze 4 helyen került elő. **Leleőhelyei:** Balatonfüred (1976. V. 31., Tóth S., 1 db), Csopak: Nosztori-völgy (1976. V. 25., Bali J., 1 db), Szigliget: láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 1 db), Tihanyi-félsziget (1971. V. 27., Tóth S., 1 db).

Aeshna affinis (van der LINDEN, 1820)
Gyakori acsa

Június elejétől október elejéig mindenütt gyűjthető, de legnagyobb számban az Alföldön található. A Balaton-felvidéken sem ritka az állóvizek közelében.

Leleőhelyei: Balatonalmádi: Káptalanfüred (1967. VI. 15., Papp J., 1 db), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 3 db, tó mellett: 1974. VII. 17., 8 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 2 db), Eger-víz menti zombékos: (1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Dörgicse (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db, 1973. VII. 4., 1 db), Füzed-tó: 1970. IX. 16., Tóth S., 8 db, 1973. VII. 4., 1 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 1 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 7 db), Kővágóórs, Kornyi-tó (1976. VII. 5., Tóth S., 3 db, VII. 24., 1 db), Monostorapáti (1962. VII. 12., Dietzel Gy., 1 db), Nagyvázsony (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, 1974. VII. 4., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 3 db), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 2 db), Szigliget: arborétum, tó (1970. IX. 16., Tóth S., 2 db lárvá, láprét: 1974. VI. 25., Tóth S., 8 db), Tihany (1935.?, Pongrácz S., 1 db, Külső-tó 1970. IX. 3., Tóth S., 1 db), Várpalota: tó mellett (1971. X. 12., Tóth S., 14 db).

Aeshna cyanea (MÜLLER, 1764)
Sebes acsa

Június elejétől október második feléig repül, főleg az ország hegy- és dombvidékein fordul elő, néhol gyakori. A Balaton-felvidéken ritka.

Leleőhelyei: Balatonalmádi: Budatava (1975. IX. 23., Tóth S., 1 db), Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 17., Papp J., 1 db, halastó: 1971. X. 9., Tóth S., 1 db), Nagyvázsony (1974. VII. 4., Tóth S., 1 db), Veszprém (1963. VIII. 6., Szalainé, 1 db, 1966. X.?, Tóth S., 1 db).

Aeshna mixta (LATREILLE, 1805)
Nádi acsa

Június elejétől október végéig fordul elő, főleg a növényzettel borított tavak közelében. A Balaton-felvidéken is általánosan elterjedt, egyik legkésőbbi szitakötőfaj.

Lelőhelyei: Aszófő (1957. VIII. 28., Újhelyi S., 1 db), Balatonfűred: Koloska-völgy (1975. IX. 19., Tóth S., 1 db), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 2 db), Balatonrendes (1958. VII.?, Gyarmati, 1 db), Balatonszepezd: Balaton-part (1975. IX. 30., Tóth S., 1 db), Csopak (1958. VIII. 29., Papp J., 1 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 1 db), Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 5 db, 1973. VII. 4., 12 db), Gyulafirátót: halastó (1971. X. 91, Tóth S., 14 db, patak menti zombékós: 1977. VII. 25., Tóth S., 5 db), Hidegkút (1974. IX. 16., Tóth S., 1 db), Inota: tó (1971. X. 12. (3 pár in copula), 29 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 3 db), Kővágóórs: Kornyi-tó (1976. VIII. 23., Tóth S., 1 db), Nagyvázsöny (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, 1974. VII. 4., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 12 db), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 1 db), Szigliget: arborétum (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db), Tihany (1934. X. 26., Mihályi F., 1942. VII. 6., Szent-Ivány J., félsziget: Kis-erdő: 1975. IX. 30., Kasper Á., 1 db, Külső-tó: 1976. X. 23., Tóth S., 2 db), Várpalota: Barokkvölgy (1958. VII. 12., Papp J., 1 db, tó mellett: 1971. X. 12., Tóth S., 11 db), Veszprém (1965. X. 22., Takács, 1 db).

Anaciaeschna isosceles isosceles (MÜLLER, 1767)

Lápi acsa

Május elejétől augusztus elejéig repül, főleg a sík vidékakat kedveli. A Balaton-felvidéken is megtalálható, de nem gyakori.

Lelőhelyei: Balatonalmádi (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Balatonfűred (1963. VI. 9., Dietzel Gy., 1 db, Balaton-part: 1973. VII. 10., Tóth S., 1 db, Koloska-völgy: 1974. V. 29. Tóth S., 1 db), Csopak: Nosztori-völgy (1972. VI. 5., Tóth S., 2 db), Gyulafirátót (1971. VI. 28., Tóth S., 1 db, halastó: 1974. VI. 8., Bali J., 1 db, VI. 18., Tóth S., 1 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 1 db), Kővágóórs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 1 db, 1979. VII. 19., 1 ♂), Pécsely: Kis-tó (1976. VI. 25., Tóth S., 1 db), Szigliget: láprét (1974: VI. 25., Tóth S., 2 db), Tihany (1958. VI. 6., Benedek I., 1 db, Szőcs J. 1 db, Sajkod: 1973. VI. 14., Tóth S., 1 db, VII. 12., 1 db).

Anax imperator imperator (LEACH, 1815)

Óriás szitakötő

Május elejétől augusztus végéig gyűjthető, inkább a sík vidékek nagyobb tavai környékén gyakori, de másutt is előfordul. A Balaton-felvidéken szóróványosan fordul elő.

Lelőhelyei: Balatonalmádi: Káptalanfűred, Kőcsi-tó (1979. VII. 1., Csiby M., 3 ♂), Gyulafirátót, halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 5 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S. 1 db), Kővágóórs: Kornyi-tó (1976. V. 14., Tóth S., 8 db, 1979. VII. 19. 3 ♂), Szigliget: láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 2 db), Tihany (1935.?, Pongrácz S., 1 db, 1942. VI. 25., Boda, 1 db), Várpalota: tópart (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db), Veszprém (1968. VII. 2., Papp J., 1 db).

Gomphus vulgatissimus vulgatissimus (LINNÉ, 1758)

Feketelábú szitakötő

Április első felétől augusztus második feléig repül, az országban sok helyen előfordul. A Balaton-felvidékről mindössze 1 adat áll a rendelkezésünkre.

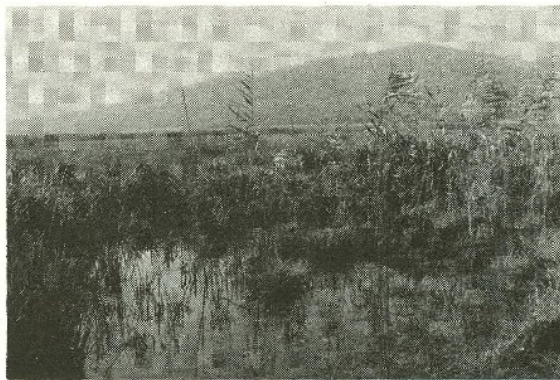
Lelőhelye: Tihany (1935.?, Pongrácz S., 1 db),

Cordulia aeneaturfosa aeneaturfosa (FÖRSTER, 1902)

(=*aenea aenea* LINNÉ, 1758)

Ercs szitakötő

Április elejétől szeptember elejéig rajzik, főleg a növényzettel szegélyezett tavak mentén általánosan elterjedt, gyakran nem mondható faj. A Balaton-felvidéken ritka.

18. ábra: Részlet a tihanyi Külső-tóból.
Abb. 18: Teil des Tihanyer Aussen (Külső)-Sees.

Lelőhelyei: Balatonfűred: Koloska-völgy (1975. VI. 19., Újhelyi S., 1 db), Tihany (1934. IV.?, Mihályi F., 1 db, 1941. V. 18., Gergely, 1 db).

Somatochlora aenea aenea (LINNÉ 1758)

(=*flavomaculata* van der LINDEN, 1825)

Sárgafoltos szitakötő

Május közepétől szeptember végéig repül, inkább a nagy tavak körül, így a Balaton-partján is gyűjthető néhány helyen.

Lelőhelyei: Balatonalmádi (1973. VI. 4, Tóth S., 1 db, Budatava: VII. 2., 4 db, VII. 10., 4 db, 1974. VIII. 6., 1 db), Balatonfűred (1976. VI. 20., Tóth S., 1 db, 1978. VI. 28., Dietzel Gy., 1 db, Koloska-völgy: 1975. VI. 19., Újhelyi S., 1 db), Tihany (1942. VI. 24., Szent-Ivány J., 1 db, félsziget: 1976. VI. 25., Tóth S., 1 db, Külső-tó: 1972. VII. 5., 3 db, Sajkod: 1973. VII. 4., 2 db), Veszprém (1963. VIII. 6., Papp J., 1 db).

Somatochlora metallica metallica (van der LINDEN, 1825)

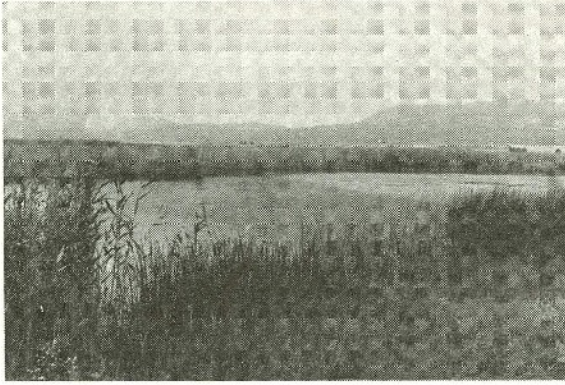
Fémzöld szitakötő

Május közepétől szeptember közepéig tart a repülési ideje. Ritka faj.

Lelőhelye: Gyulafirátót (1967. VII. 17., Papp J., 1 db),

19. ábra – Abb. 19: Anaciaeschna isosceles

20. ábra: Részlet a Kornyi-tóból.
Abb. 20: Teil des Kornyi-Sees.

Epitheca bimaculata bimaculata (CHARPENTIER, 1825)
Kékfolto s szitakötő

Április végétől június végéig repül, Budapest környékét kivéve az országban csak kevés helyen fordul elő. Ritka faj.
Lelőhelyei: Balatonalmádi (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Tihany (1942. V. 16., Szent-Ivány J., 1 db).

Libellula depressa (LINNÉ, 1758)
Közönséges acsa

Április második felétől augusztus végéig rajzik, az országban sok helyen közönséges. A Balaton-felvidéken is megtalálható néhány helyen.

Lelőhelyei: Alsóórs (1966. V. 18., Bárdosyné, 1 db), Balatonfüred (1973. VII. 10., Tóth S., 1 db, 1976. V. 31., 1 db), Diszel (1973. VII. 12., Tóth S., 1 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 17., Papp J., 1 db), halastó: 1971. V. 18., Tóth S., 3 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 7 db), Hidegkút: forrás környéki tocsogó (1972. VI. 5., Tóth S., 1 db), Nagyvázsony (1974. VII. 4., Tóth S., 3 db), Várpalota (1968. VIII. 6., Veszelszky Z., 1 db), Veszprém (1957. VI. 4., Papp J., 1 db, 1967. V. 17., 1 db, Csatár-hegy: 1958. V. 5., 1 db),

Libellula fulva fulva (MÜLLER, 1764)
Mocsári szitakötő

Május elejétől augusztus közepéig repül, sok helyen megtalálható, az előző fajnál ritkább. A Balaton-felvidéken is csak néhány helyről került elő.

Lelőhelyei: Badacsony (1957. VIII. 10., Steinmann H., 1 db), Gyulafirátót: halastó (1971. V. 18., Tóth S., 1 db), Szigliget: láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 1 db), Tihany (1958. VII. 31., Steinmann H., 1 db), Várpalota (1972. VI. 6., Tóth S., 1 db).

Libellula quadrimaculata quadrimaculata (LINNÉ, 1758)
Négyfoltos acsa

Április elejétől augusztus közepéig gyűjthető, hazánkban mindenhol elterjedt, sokfelé közönséges faj. A Balaton-felvidéken is előfordul, de nem gyakori.

Lelőhelyei: Balatonalmádi (1951. VI. 10., Mihályi F., 1 db), Balatonfüred (1952. VI. 10., Újhelyi S., 1 db, VI. 18., 1 db), Diszel: Eger-víz menti zombékos (1973. VII. 12., Tóth S., 1 db), Gyulafirátót 1971. V. 18., Tóth S., 11 db, megfigyelve), Szigliget: arborétum tava (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db, lárv), Tihany (1942. VII. 14., Szent-Ivány J., 1 db, 1957. V. 6.,

Zsirkó G., 1 db, 1958. VI. 4., Sólymosné, 1 db), Várpalota (1969. VIII. 6., Veszelszky Z., 1 db).

Orthetrum albistylum albistylum (SELYS-LONGCHAMPS, 1848) Fehér pásztor

Május közepétől szeptember végéig rajzik. Az Alföld sekélyebb mocsarai és tavai körül helyenként nagyobb számban található. A Balaton-felvidéken nagyon ritka, eddig csak egyetlen leelőhelye ismert.

Lelőhelye: Tihany (1935.?, Pongrácz S., 1 db).

Orthetrum brunneum brunneum (FONSCOLOMBE, 1837)
Pataki szitakötő

Május közepétől augusztus végéig repül, az ország sík, domb-, és hegyvidékein általánosan elterjedt faj. A Balaton-felvidéken ritka, eddig csak 2 helyről került elő.

Lelőhelyei: Hidegkút: forrás környéki tocsogó (1972. VI. 5., Tóth S., 1 db), Nagyvázsony (1972. VII. 4., Tóth S., 2 db).

Orthetrum cancellatum cancellatum (LINNÉ, 1758)
Vízipásztor

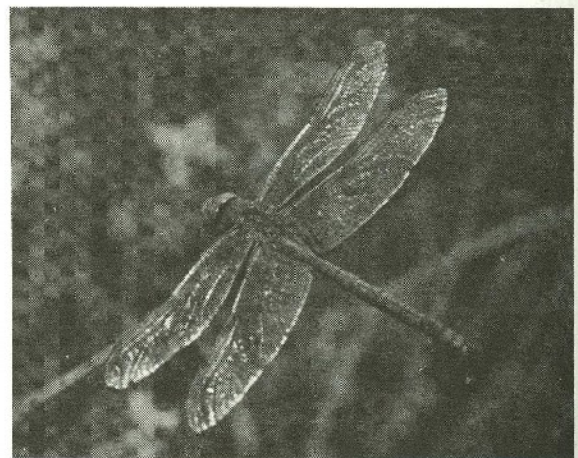
Május elejétől szeptember végéig rajzik, az országban sok helyen gyakori. A Balaton-felvidéken csak néhány helyen gyűjtötték.

Lelőhelyei: Balatonfüred: Balaton-part (1973. VI. 11., Tóth S., 2 db), Gyenesdiás: Nagymező (1966. VI. 14., Papp J., 1 db), Inota: tó (1971. X. 12., Tóth S., 1 db), Tihany (1935.? Pongrácz S., 1 db., 1942. VI. 11., Szent-Ivány J., 7 db, 1958. VI. 4., Szóc J., 1 db, félsziget: Külső-tó: 1973. VII. 5., Tóth S., 1 db), Várpalota (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db).

Orthetrum coerulescens anceps (SCHNEIDER, 1845)
Kék pásztor

Május közepétől október közepéig repül, szerte az országban megtalálható. Inkább tavak és lassú vízfolyású patakok közelében tartózkodik. A Balaton-felvidéken eddig 4 helyről ismert.

Lelőhelyei: Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db), Kővágóórs: Kornyi-tó (1979. VII., Tóth S., 2 ♀ 1 ♂), Tihany (1966. VII. 21., Papp J., 1 db), Várpalota (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db, tó mellett: 1971. X. 12., 1 db).

21. ábra – Abb. 21: Anax imperator imperator

Crocothemis servilia servilia (DRURY, 1770)
(=*erythraea erythraea* BRULLE, 1832)
Déli szitakötő

Május elejétől október végéig repül, nálunk inkább a sík vidékek sekélyebb vizei mentén él. A Balaton-felvidéken kevés helyen került elő.

Lelőhelyei: Balatonfüred: Balaton-part (1973. VI. 11., Tóth S., 1 db), Diszel: vizesárok (1973. VII. 18., Tóth S., 1 db), Kővágóórs: Kornyi-tó (1978. VI. 22., Tóth S., 1 db, 1979. VII. 19., 1 db), Szigliget, láprét (1974. VI. 25., Tóth S., 1 db), Tihany (1935.?, Pongrácz S., 1 db, Tihanyi-félsziget: 1976. VI. 25., Tóth S., 1 db).

Sympetum danae danae (SULZER, 1776)
Fekete szitakötő

Július elejétől október végéig repül. Az ország kevés helyéről került elő, ritka faj. A Balaton-felvidéknek csak egy pontján ismert.

Lelőhelye: Gyulafirátót (1976. VIII. 16., Papp J., 1 db).

Sympetrum depressiusculum (SÉLYS, 1841)
Lassú szitakötő

Június végétől október végéig repül, inkább a sík területét kedveli. A Balaton-felvidéken ritka.

Lelőhelyei: Diszel, vizesárok (1973. VIII. 18., Tóth S., 1 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 16., Papp J., 1 db), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K.–Huszár M., 1 db).

Sympetrum flaveolum flaveolum (LINNÉ, 1758)
Útszéli szitakötő

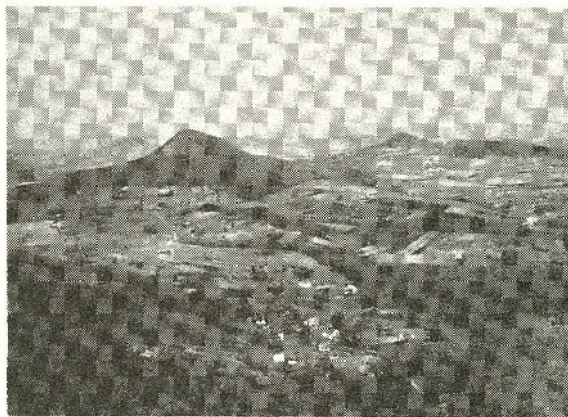
Május végétől október elejéig repül, az országban mindenhová elterjedt. A Balaton-felvidéknek csak néhány helyén gyűjtötték.

Lelőhelyei: Balatoncsicsó: (1976. VIII. 7., Tóth S., 1 db), Balatonfüred (1963. VI. 16. Dietzel Gy., 1 db), Dörgicse (1970. V. 16., Tóth S., 1 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 2 db), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K.–Huszár M., 1 db), Nagyvázsöny (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 26., Tóth S., 1 db), Révfülöp: Balaton-part (1974. IX. 3., Tóth S., 1 db), Szigliget: arborétum (1970. IX. 16. Tóth S., 1 db), Tihany (1935.?, Pongrácz S., 1 db, 1958. VII. 31., Steinmann H., 1 db, 1970. X. 13., Tóth S., 1 db), Tihany: Külső-tó (1977. VII. 25., Nyári J. 1 db), Várpalota: tó mellett (1975. IX. 4., Tóth S., 1 db).

Sympetrum meridionale (SÉLYS–LONGCHAMPS, 1841)
Sárgatorú szitakötő

Június elejétől október közepéig rajzik. Hazánk sík és dombvidékein egyaránt elterjedt. A Balaton-felvidéken is több helyen előkerült, még november végén is.

Lelőhelyei: Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 8 db, 1976. VIII. 7., 2 db), Csopak (1958. VIII. 29., Papp J., 1 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 12 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., 3 db, vizesárok: 1973. VIII. 18., Tóth S., 5 db), Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 3 db), Hidegkút (1974. IX. 16., Tóth S., 3 db, 1975. VIII. 26., 7 db), Nagyvázsöny (1974. VII. 4., Tóth S., 3 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 3 db, VII. 26., 3 db, VIII. 5., 1 db), Szigliget: arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 1 db), Tihany (1934. VII. 11., Mihályi F., 1 db, VII. 12., 1 db, Külső-tó: 1972. XI. 1., Tóth S., 2 db), Várpalota: tó mellett (1971. X. 12., Tóth S., 2 db, 1975. IX. 4., 5 db).

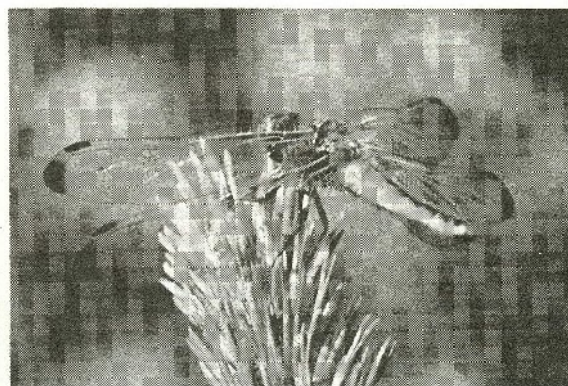

22. ábra: Részlet a Tapolcai-medencéből a Gulács és a Tóti-heggyel. Abb. 22: Teil des Tapolcaer Beckens mit dem Gulács und Tóti-Berg.

Sympetrum sanguineum sanguineum (MÜLLER, 1746)
Alföldi szitakötő

Május elejétől október második feléig rajzik. Az ország minden részén elterjedt. A Balaton-felvidéken is az egyik leggyakrabban előforduló szitakötőnk, amit hasonlóan az előbbi fajhoz, november elején is gyűjtöttek.

Lelőhelyei: Alsóörs: Balaton-part (1974. VIII. 6., Tóth S., 1 db), Badacsony (1947. VIII. 10., Újhelyi S., 1 db), Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 2., Tóth S., 1 db), VIII. 10., Tóth S., 1 db, 1974. VIII. 6., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 3 db, 1976. VII. 26., Tóth S., 1 db), Balatonalmádi: Káptalanfüred (1963. VI. 15., Neruzsíl L., 1 db), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 1 db, 1976. VIII. 7., Tóth S., 4 db), Balatonfüred (1973. VII. 10., Tóth S., 1 db, Balaton-part: 1973. VII. 24., Kasper Á., 1 db, Tóth S., 1 db) Csopak: Balaton-part (1973. VII. 3., Tóth S., 1 db), Diszel (1974. IX. 3. Tóth S., 1 db, vizesárok: 1973. VIII. 18., Tóth S., 2 db), Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 12 db, 1973. VII. 4., 3 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 16., Papp J., 1 db, VIII. 17., 1 db), Hidegkút (1975. VIII. 26., Tóth S., 3 db), Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 3 db), Monostorapáti, halastó (1974. VII. 4., Balla K.–Huszár M., 2 db, Kasper Á., 1 db, Tóth S., 16 db), Örvényes (1974. VIII. 15., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 1 db, VIII. 26., 4 db), Révfülöp (1936.?, Szabó–Patay, 1 db), Szentjakabfa: Füzed-tó (1970. VIII. 3., Tóth S., 5 db), Szigliget (1975. IX. 15.,

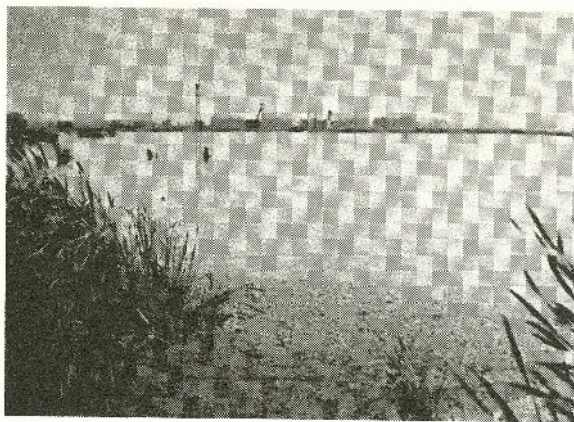
23. ábra – Abb. 23: Libellula fulva fulva

2. táblázat: *A Balaton-felvidéken az egyes lelőhelyeken előkerült fajok darabszáma*

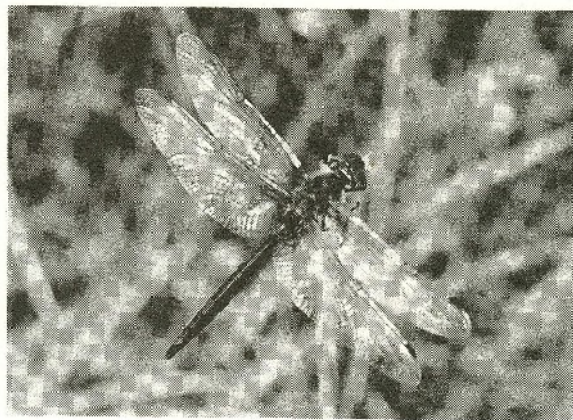
Tabelle 2: *Die Zahl der an den einzelnen Fundorten des Balaton-Oberlandes vorgekommenen Arten.*

Lelőhelyek (Fundorte): 1. Alsóörs, 2. Aszófő, 3. Ábrahámhegy, 4. Badacsony, 5. Badacsonytördemic, 6. Balatonalmádi, 7. Balatoncsicsó, 8. Balatonederics, 9. Balatonfüred, 10. Balatonfűzfő, 11. Balatonhenye, 12. Balatonrendes, 13. Balatonszepezd, 14. Csopak, 15. Diszel, 16. Dörgicse, 17. Gyenesdiás, 18. Gyulafirátót, 19. Hajmáskér, 20. Hidegkút, 21. Inota (Várpalota), 22. Kapolcs, 23. Káptalanfüred (Balatonalmádi), 24. Kiliántelep, 25. Kővágóörs, 26. Lesenceistvánd, 27. Monostorapáti, 28. Monoszló, 29. Nagyvázsony, 30. Nemesgulács, 31. Órvényes, 32. Palóznak, 33. Pécsely, 34. Pétfürdő, 35. Révfülöp, 36. Szentbékálla, 37. Szentjakabfa, 38. Szentkirályszabadja, 39. Szigliget, 40. Tapolca, 41. Tihany, 42. Várpalota, 43. Veszprém.

24. ábra: Tó Inota mellett.
Abb. 24: Ein See neben Inota.

25. ábra – Abb. 25: Somatochlora aenea aenea

Kasper Á., 1 db, arborétum: 1970. VIII. 14., Tóth S., 3 db, IX. 16., 8 db), Tapolca (1947. VIII. 20., Újhelyi S., 1 db, 1979. VIII. 5., Csiby M. 4 db, VIII. 18., 1 ♀), Tihany (1934. VII. 11., Mihályi F., 1 db, VII. 13., 1 db, 1957. VIII. 27., Újhelyi S., 1 db, 1966. VII. 21., Papp J., 1 db, félsziget: 1975. VII. 30., Tóth S., 2 db, Kiserdő-tető: 1971. VI. 26., Tóth S., 2 db, 1975. IX. 30., 1 db, Külső-tó: 1972. VII. 5., Tóth S., 4 db, XI. 1. 8 db, 1974. VIII. 4., 3 db, 1976. VIII. 15., 1 db, VIII. 27., 1 db, 1977. VII. 25. 1 db., 1978. VI. 18., 1 db), Várpalota: tó mellett (1971. X. 12., Tóth S., 26 db, 1975. IX. 4., 17 db).

Sympetrum striolatum striolatum (CHARPENTIER, 1840)
Gyakoribb szitakötő

Június elejétől október végéig repül. Az országban mindent elterjedt, közönséges faj, hasonlóan az alföldi szitakötőhöz. Főleg az állóvizek környékén gyűjthető.

Lelőhelyei: Badacsony (1947. VIII. 10., Újhelyi S., 1 db, 1958. VII. 18., 1 db), Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Tóth S., 3 db, 1976. VIII. 6., Kasper Á., 1 db), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 8 db, tó mellett: 1974. VII. 17., Tóth S., 3 db), Balatonfüred (1975. VIII. 3., Tóth S., 1 db, Koloska-völgy: 1975. IX. 18. Kasper Á., 1 db, Tóth S., 7 db, Tamás-hegy: X. 23., 2 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 17 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., 4 db, vizesárok: VIII. 18., 5 db), Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 8 db, 1973. VII. 4., 9 db), Gyulafirátót: halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 3 db, X. 9., 16 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 8 db), Inota [1971. X. 12., Tóth S., (1 pár in copula) 11 db], Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 6 db), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K., 4 db, Huszár M., 7 db, Tóth S., 15 db), Nagyvázsóny (1973. VII. 4., Tóth S., 1 db, Kab-hegy: 1958. IX. 16., Papp J., 1 db), Nemesgulács: Eger-víz (1974. VI. 23., Tóth S., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VIII. 14., Tóth S., 12 db), Tihany: Külső-tó (1970. IX. 10., Tóth S., 9 db, 1976. X. 23., 1 db, 1977. VII. 25., Nyári J., 1 db, Tóth S., 3 db), Várpalota: tó mellett (1971. X. 12., Tóth S., 18 db, 1975. IX. 4., 12 db).

Sympetrum vulgatum vulgatum (LINNÉ, 1758)
Közönséges szitakötő

Június közepétől október végéig repül, hazánkban általánosan elterjedt. A Balaton-felvidéken is gyakori faj, a Tihanyi-félszigeten november elején is előkerült.

Lelőhelyei: Alsóörs: Balaton-part (1974. VIII. 6., Tóth S., 1 db), Badacsony (1975. IX. 30., Kasper Á., 2 db, Nagy É., 2 db), Balatonalmádi (1965. IX. 29., Papp J., 1 db, Budatava: 1973. VII. 10., Tóth S., 1 db, X. 10., 1 db, 1974. VIII. 6., 2 db, Káptalanfüred: 1960. VII. 29., Péti J., 1 db), Balatoncsicsó (1970. IX. 16., Tóth S., 2 db, 1976. VIII. 7., 7 db, tó mellett: 1974. VII. 17., Tóth S., 1 db), Balatonfüred: Koloska-völgy (1975. IX. 18., Kasper Á., 2 db, Tóth S., 2 db, 1978. IX. 30., Nagy É., 1 db), Balatonszepezd: Balaton-part (1975. IX. 30., Tóth S., 1 db), Csopak (1958. VIII. 29., Papp J., 1 db, Balaton-part: 1975. IX. 23., Tóth S., 1 db), Diszel (1974. IX. 3., Tóth S., 15 db, Eger-víz menti zombékos: 1973. VII. 12., Tóth S., 1 db, vizesárok: VIII. 18., Tóth S., 9 db), Dörgicse: Füzed-tó (1970. IX. 16., Tóth S., 13 db, 1973. VII. 4., 1 db), Gyulafirátót (1967. VIII. 16., Papp J., 1 db, VIII. 17., 1 db, halastó: 1971. VI. 28., Tóth S., 2 db, 1971. X. 9. 9 db, 1972. VIII. 8., 3 db), Hajmáskér: patak menti zombékos (1977. VII. 25., Tóth S., 18 db), Ilidegkút (1974. IX. 16., Tóth S., 7 db, 1975. VIII. 26., 1 db), Inota: tó [1971. X. 12., Tóth S., (2 pár in copula) 9 db], Kapolcs: Kálomis-tó (1972. VIII. 1., Tóth S., 1 db), Kövágóörs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Tóth S., 1 db), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Balla K., 4 db, Huszár M., 12 db), Nagyvázsóny (1974. VII. 4., Tóth S., 1 db, Kab-hegy: 1958. IX. 16., Papp J., 1 db), Pécsely: Kis-tó (1976. VII. 14., Tóth S., 3 db), Szentbékállai: Kerek-tó (1976. VI. 28., Tóth S., 1 db), Szigliget (1964. VI. 30., Papp J., 1 db, arborétum: 1970. VIII. 14., Tóth S., 5 db, IX. 16., 6 db, láprét: 1974. VI. 25., 1 db), Tihany (1934. VIII. 11., Mihályi F., 1 db, 1964. VIII. 13., Martinovich 1 db, 1970. X. 13., Tóth S., 5 db, félsziget: 1975. VII. 30., 3 db, Kiscső-tető: 1975. IX. 30., Nagy É., 1 db, Tóth S., 7 db, Külső-tó: 1972. VII. 5., Tóth S., 1 db, XI. 1., 8 db, 1976. X. 23., 1 db, 1977. VII. 25., Nyári J., 1 db, Tóth S., 4 db), Várpalota: tó mellett (1971. X. 12., Tóth S., 24 db, 1975. IX. 4., 36 db).

Leucorrhinia pectoralis (CHARPENTIER, 1825)
Lápi szitakötő

Május elejétől augusztus első feléig repül, nálunk ritka faj. A Balaton-felvidéken csak a Tihanyi-félszigetről került elő.
Lelőhelye: Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1978. VI. 18., Tóth S., 1 db).

- ARADI, M., BODÓCS, I. (1954): Die Odonaten-Fauna der Kleinen Ungarischen Tiefebene. *Fol. Ent. Hung.* VII: 41–45.
- BENEDEK, P. (1961): Adatok a Tapolca-patak és környéke rovarfaunájához. I. Szitakötők–Odonata. *Fol. Ent. Hung.* XIV: 175–183.
- BENEDEK, P. (1962): Leányfalu és környékének szitakötő-faunája. *Fol. Ent. Hung.* XV: 427–440.
- BENEDEK, P. (1965): A magyarországi szitakötők (Odonata) rendszertani beosztása – *Fol. Ent. Hung.*, XVIII, p. 407–423.
- BENEDEK, P. (1965): Adatok a Tapolca-patak és környéke rovarfaunájához. III. Odonata II. *Fol. Ent. Hung.* XVIII: 39–75.
- BENEDEK, P. (1965): Két új *Agrion* faj a magyar faunában. *Fol. Ent. Hung.* XVIII: 625–626.
- BENEDEK, P. (1966): Adatok Magyarország szitakötő-faunájához (Odonata). *Fol. Ent. Hung.* XIX: 501–518.
- BENEDEK, P., DÉVAI GY., DÉVAI I. (1969): Adatok a Nyírség és a Szatmár-berégi síkság szitakötő- (Odonata) faunájához. A Nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve XI: (1968) 263–271.
- BENEDEK, P., DÉVAI, GY., KOVÁCS, GY. (1973): Újabb adatok Magyarország szitakötő- (Odonata-) faunájához. *Acta Biol. Debrecina X–XI (1972–73):* 91–100.
- BODOR, J. (1965): A *Sympetrum pedemontanum* Allioni újabb lelőhelyadata. *Fol. Ent. Hung.* XVIII: 295.
- BODÓCS, I. (1908): Kecskemét környékének szitakötő-faunája. *Rovartani Lapok XV: 97–99.*
- CSADA, I. (1908): Újabb adatok Magyarország szitakötő-faunájához. *Rovartani Lapok XV: 49.*
- DÉVAI, GY. (1962): Új faj a hazai szitakötő-faunában (*Aeschna viridis* Eversm.). *Fol. Ent. Hung.* XV: 503–508.
- DÉVAI, GY. (1968): Die Libellen-Fauna der toten Flussarme der Bodrog bei Sárospatak. Teil I. *Acta Biol. Debrecina VI: 23–32.*
- DÉVAI, GY. (1971): Die Libellen- (Odonata) Fauna der toten Flussarme der Bodrog bei Sárospatak. Teil II. *Acta Biol. Debrecina VII–VIII (1969–70):* 153–160.
- DÉVAI, GY. (1973): A biológiai vízminőség-vizsgálatok lehetőségei a szitakötők (Odonata) chorológiai-ökológiai feldolgozása tükrében. Kandidátusi értekezés, Kézirat, Debrecen.
- DÉVAI, GY. (1976): Az Északkeleti Alföld szitakötő- (Odonata) faunájának elemzése. *Acta, Biol. Debrecina, 13., 1. p. 93–118.*
- DÉVAI, GY. (1978): A Barcsi Ősborókás szitakötő- (Odonata) faunája. Dunántúli Dolgozatok, Term. Tud. Sor. I., p. 65–78.
- DÉVAI, GY. (1978): A Barcsi Ősborókás két ritka szitakötőjének (*Cordulia aeneaturfosa* és *Epitheca bimaculata*) chorológiai-ökológiai sajátosságai – Dunántúli Dolgozatok, Term. Tud. sor., 1. 79–92.
- DÉVAI, GY. – VARGA Z. (1963): Adatok a Zempléni-hegység szitakötő- (Odonata) faunájának ismeretéhez. *Acta Biol. Debrecina II: 3–9.*
- JUHÁSZ, Á. (1975): A VEAB környezetvédelmi és tájhasznosítási kutatási területének természetföldrajzi tájfelosztása. Magyar Tud. Akadémiai Veszprémi Akadémiai Bizottsága kiadványa, Veszprém: 7–32.
- MUHYNÉ HORVÁTH I., PÁLFI, GY. (1958): Adatok a zombóli láp Odonata-faunájához. *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis 1958/II: 121–125.*
- NAGY, J. (1966): Zur Libellen-Fauna des Inundations-raumes der Tisza. in: BERETZK, P., CSIZMAZIA, GY., GALLÉ, L., GAUSZ, J., HOMONNAY, SZ., KOLOSVÁRY, G., MOLNÁR, GY., NAGY, J., SCHÄFER, L.: Neue Beiträge zur Kenntnis der Tierwelt des Oberen Tisza-Tales. 7. Tiscia (Szeged) II: 73–75.
- PAPP, J. (1959): Contributions to the fauna of the Mountains Bakony, I. *Opuscula Zoologica (Budapest) III/2: 83–88.*
- TÓTH, S. (1972): Az oszlári Holt-Tisza élővilágáról. A Herman Ottó Múz. Évkönyve, XI: 631–670.
- TÓTH, S. (1973): Előzetes vizsgálatok a Bakony vidékének szitakötő-faunájával kapcsolatban. A Veszprém Megyei Múz. Közl. 12: 257–270.
- TÓTH, S. (1974): Odonata fauna of the area of the second series of Locks on the Tisza. *Tiscia, IX: 87–97.*
- TÓTH, S. (1980): A Bakony hegység szitakötő-faunája (Insecta: Odonata) – A Bakony term. tud. kut. eredm., 13. p.
- ÚJHELYI, S. (1953): Bátorliget szitakötő-faunája – Odonata. in: SZÉKESSY, V. (szerk.): Bátorliget élővilága. Akadémiai Kiadó, Budapest, 185–186.
- ÚJHELYI, S. (1955): A Természettudományi Múzeum magyar gyűjtőktől származó közép-európai szitakötő-gyűjteményének faunisztikai adatai. *Fol. Ent. Hung.* VIII: 17–44.
- ÚJHELYI, S. (1955 b): Adatok Magyarország szitakötő- (Odonata) faunájához. *Fol. Ent. Hung.* VIII: 173–174.
- ÚJHELYI, S. (1957): Szitakötők – Odonata (In Magyarország Állatvilága, V., 6., pp. 44) – Budapest, Akadémiai Kiadó.
- ÚJHELYI, S. (1959): Angaben zur Kenntnis der Odonaten Fauna Ungarns. *Fol. Ent. Hung.* XII: 103–116.
- VARGA, Z. (1958): Debrecen környékének szitakötő-faunája. *Fol. Ent. Hung.* XI: 285–290.
- VARGA, Z. (1968): A *Pyrrhosoma nymphula* Sulz. új alfaja. *Acta Biol. Debrecina VI: 187–204.*
- VÁNGEL, J. (1905): Adatok Magyarország rovarfaunájához. I. Odonata. Szitakötők. *Rovartani Lapok XII: 12–14.*
- WÉBER, M. (1941): Adatok Tihany Odonata faunájának ismeretéhez. A Magyar Biológiai Kutató Intézet Munkái XIII: 300–301.
- ZILÁHI-SEBESS, G. (1961): Die Insecten des Tiszatales. In: BÁBA, K., KOLOSVÁRY, G., STERBETZ, I., VÁSÁRHELYI, I., ZILÁHI-SEBESS, G.: Das Leben der Tisza. XVII. Zoologische Ergebnisse der vierten Tiszaexpedition I. *Acta Biol. Szeged. VII/3–4: 156–173.*

DIE LIBELLEN-FAUNA DES BALATON-OBERLANDES
(Insecta: Odonata)

Auf Grund der zur Verfügung stehenden literarischen Angaben und der Aufarbeitung des vom Verfasser früher noch nicht publizierten, von ihm teilweise bestimmten Materials (5571 Libellenexemplare) fasst Verfasser die jetzigen Kenntnisse über die Libellen-Fauna des Balaton-Oberlandes zusammen.

Die erste bedeutendere Angabenmitteilung von diesem Gebiet knüpft sich an den Namen von WEBER (1941) an, der in seiner Arbeit über die Tihanyer-Halbinsel das Vorkommen von 16 Libellen-Arten beweist. Auch ÚJHELYI (1955, 1959) teilt Angaben über das Balaton-Oberland mit. Unter diesen kommen aber hinsichtlich der früheren Arbeit nur 2 neue Arten vor. In der Arbeit von STEINMANN (1962) steigt die Zahl der vom Balaton-Oberland bewiesenen Arten schon auf 28. Die Arbeit von TÓTH (1973) ist die erste solche Mitteilung, die die Libellen des Bakony-Gebirges in einer selbständigen Arbeit auseinandersetzt. In dieser kommen 39 am Balaton-Oberland vorkommende Arten vor. Seit dem Jahre 1973 erschien keine neuere, sich auf das Balaton-Oberland beziehende Mitteilung.

Das Balaton-Oberland ist die abwechslungsreichste Gegend des Bakony-Gebirges im naturgeographischem bzw. zoo-

geographischem Sinne. Sie enthält die ganze Nordzone des Balatons, das Tapolcaer Becken sowie das sich vom Balaton nach Norden hinziehende Plateau bis zur Linie von Nagyvázsony-Veszprém-Várpalota. Das Gebiet ist an Wasser nur mittelmässig reich, die reiche Libellen-Fauna ist in erster Linie den ruhigen Bächen und Stehgewässern zu verdanken. Einen Teil der Arten sichern die ruhigen, pflanzenreichen, zwischen dem Schilf liegenden Teile des Balatons sowie die den Balaton begleitenden kleineren-grösseren Moore und Pfützen einen guten Vermehrungsplatz.

Das grosse Libellen Material gab die Möglichkeit auch zur Untersuchung der quantitativen Verhältnisse und Flugzeiten der einzelnen Arten. Zuletzt gibt Verfasser die Liste der am Balaton-Oberland bewiesenen Libellen-Arten bekannt, diese enthält auch die Fundortangaben.

A szerző címe (Anschrift des Verfassers)

CSIBY Mária
H-8420 Zirc
Bakonyi Természettudományi
Múzeum